

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН

Ижтимоий-сиёсий газета

№ 120 (120), 2020 йил 1 июль, чоршанба

ОДИЛ СУДЛОВНИ ТАЪМИНЛАШ ВА КОРРУПЦИЯГА ҚАРШИ КУРАШ МАСАЛАСИ МУҲОКАМА ҚИЛИНДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев раислигида 30 июнь кун и одил судловни таъминлаш ва коррупцияга қарши курашиш борасидаги вазифалар муҳокамасига бағишланган видеоселектор йиғилиши ўтказилди.

Ушбу устувор масалалар юзасидан ўтган 3 йилда 20 дан ортиқ қонун, фармон ва қарорлар қабул қилинди. Исполотлар натижасида судлар томонидан илк мартаба 2 минг 273 фуқарога нисбатан оқлов ҳукми чиқарилди. Шунингдек, жиноят йўлига билиб-билмай кирган 3,5 мингдан ортиқ ёшлар ва хотин-қизларга нисбатан озодликдан маҳрум қилиш жазоси қўлланмасдан, улар маҳалла ва жамоатчилик кафиллигига олинди. Инсон ҳуқуқларини бузганлиги учун 60 нафар ҳуқуқ-тартибот идоралари ходими жиноий жавобгарликка тортилди.

Йиғилишда таъкидланганидек, бундай ўзгаришлар одамларимизда ҳақиқат ва адолатга бўлган ишончини мустаҳкамламоқда. Лекин ҳалқ суд-ҳуқуқ тизимидан рози дейишга ҳали асос йўқ.

Айниқса, Андижон шаҳар ва Чирчиқ туман ички ишлар идораларида яқинда содир бўлган фожиали ҳолатлар тизим раҳбарларини уйғотиши, аниқ ҳуқуқлар қилишга қарашли лозимлиги қайд этилди. Ҳозирда ушбу жиноятларга алоқадор 11 нафар ички ишлар ходими қонун олдида жавоб бермоқда. 7 нафар раҳбар лавозимидан озод этилди, яна 16 таси интизомий жавобгарликка тортилди.

Олий Мажлис палаталари етакчилари бошчилигида парламент аъзолари жойларда ҳалқ билан очиқ мулоқот ўтказганда жамоатчилик ушбу йўналишлардаги мавжуд адолатсизликларни очиқ-ойдин баён қилган.

Ушбу таъриба асосида бундан буён депутат ва сенаторлар ўзлари сайланган ҳудудларда судьялар корпуси, сектор раҳбарлари ва жамоатчилигини жалб қилган ҳолда одил судловга қўмақлаштириш ва коррупцияга қарши курашиш бўйича мунтазам мулоқот ўтказиб борадилар.

Аҳоли томонидан кўтарилган адолатсизлик ҳолатлари ва муаммолар ҳар чоракда маҳаллий кенгашларда танқидий муҳокама қилиниб, мутасаддилар олдида аниқ саволлар қўйилади ва фаолиятига баҳо бериб борилади.

Олий Мажлисидаги махсус қўмиталар ҳар бир ҳудуднинг одил судлов ва коррупция масалаларига оид рейтингни юритилишига бош-қош бўлиб, ҳар ярим йил натижалари бўйича парламент эшиттувалари ва тегиш-рувларини ўтказиб боради.

Инсон ҳуқуқлари маркази, Омбудсман, Тошкент давлат юридик университетига "Инсон кадр-қиммати — энг олий қадрият" махсус ўқув модули бўйича барча ҳуқуқ-тартибот идоралари раҳбар ходимларини ўқитиш вазифаси юклатилди.

Ҳозирги тергов сифати ва ходимлар малакаси талабга жавоб бермаслиги таъкидланди. Мисол учун, жорий йилнинг 5 ойда тергов органлари асосиз айб қўйган 323 нафар фуқаро судлар томонидан оқланган, 1 минг 854 нафар шахсга нисбатан қўйилган асосиз айбловлар олиб ташланган. Ўтган йилнинг ўзида 236 нафар оқланган шахсга давлат ҳисобидан 6,7 миллиард сўмлик моддий ва маънавий зарар тўлаб берилган.

Маълумки, судьялик лавозимини эгаллаш учун муайян иш стажига эга бўлиш, Судьялар олий мактабини ўқиб тугатиш каби талаблар қўйиш орқали танлов кучайтирилди.

Энди терговчиликка номзодларга ҳам шунга ўхшаш талаблар қўйилиши лозимлиги қайд этилди. Жумладан, бир қатор мутасадди идораларга Тергов институтини ташкил этиш, терговчилик касбини эгаллашга мўлжал қилиб ишлаб чиқиш, соҳага илгор таъриба ва стандартларни жорий этиш вазифалари қўйилди.

Яна бир муҳим масала — ҳуқуқ-тартибот идораларида ишларнинг терговга алоқадорлиги бузилиб кетган. Хусусан, шундай жиноят турлари борки, уларни ҳар қандай тергов идораси тергов қилиши мумкин бўлса, айрим моддалар эса қайси тергов органига мансублиги қонунда кўрсатилмаган.

Шунингдек, 2018-2019 йилларда биринчи инстанция судларида жами 192 та жиноят иши бўйича 307 нафар шахс оқланган бўлса-да, ҳеч қандай ҳолатда прокурор айбловдан воз кечмаган. Шу боис, тергов жараёнидаги ҳаттолар суд мажлисида аниқланса, прокурор суднинг туғашини қўтиб ўтирмасдан, ўз ташаббуси билан айбловдан воз кечадиган тартиб жорий этилиши лозимлиги қайд этилди.

— Суд биносига келган ҳар бир инсон Ўзбекистонда адолат бормиёга ишониб чиқиб кетиши керак. Бу Президент талаби! — дея таъкидлади давлатимиз раҳбари.

Бироқ, жорий йилда аҳолидан тушган мурожаатларнинг 8 мингдан зиёди ёки 44 фоизда судларда ишлар тўлиқ ва ҳолис қўрилмаётгани, узок муддат қўзилаётгани билдирилган.

Яна бир мисол, 2019 йилда иқтисодий судларда апелляция, кассация ва назорат тартибда қўрилган ишларнинг 2,5 мингдан ортиги, яъни 44 фоизи бекор қилинган ёки ўзгартирилган. Бу ҳар икки шикоятдан бири бўйича туман ва вилоят иқтисодий суди чиқарган қарорлар юқори судда ўзгараётгани, тадбиркор ва инвесторлар сарсон бўлаётганидан даллат беради.

Мутасаддиларга илгор таъриба ва халқаро стандартлар асосида суд тизимини "бир суд — бир инстанция" тамойили асосида қайта қўриб чиқиш топшириги берилди.

Суд тизимида эскилик сарқити бўлган, ўз номи билан ҳам суднинг мазмун-моҳиятига тўғри келмайдиган "назорат тартибда ишларни қўриш" амалиётидан тўлиқ воз кечилди.

Президент Шавкат Мирзиёев судьяларнинг адолат қарор қабул қилишига таъсир ўтказувчи барча омилларни, жумладан, Олий суд раиси ва Бош прокурорнинг протест келтириш ҳуқуқини бекор қилиш тақлифини илгари сурди. Парламент палаталари ушбу тақлифини қўриб чиқади.

Судлар чиқараётган қарорлар фақат суд мажлисида текширилган далилларга асосланиши лозимлиги таъкидланди. Айрим судьялар тергов материалларига боғланиб қолгани, бу эса қонун, суд ва давлат обрўсига путур етказиши қайд этилди. Одил судлов халқнинг кўз ўнгига, очиқ-ошқора амалга оширилиб, адолат қарор топиши лозимлиги таъкидланди.

Давлатимиз раҳбари, шунингдек, судга бориш учун айрим туман ва шаҳарларимизда одамларга қўлайлик яратиш зарурлиги ҳақида гапирди. Мисол учун, аҳолиси энг кўп туманлардан бири бўлган Ўргутда (500 минг киши, 102 та маҳалла) фуқаролик суди йўқлиги сабабли 80 километр йўл босиб, Тойлоқ туманлараро судига борилади.

Шу боис, судлар ва уларнинг фаолиятини оптималлаштириш бўйича топшириқлар берилди.

Хусусий мулк қонун ва суднинг қафолатли ҳимоясида бўлиши зарур.

Охириги бир ярим йилда судлар томонидан ҳокимларнинг ер ажратиш, бино-иншоотларни бунзиш ва хусусийлаштиришга оид 1 минг 730 та қарори бекор қилинган. Суд орқали ер муносабатлари билан боғлиқ мингта, уй-жой бузилишига доир 51 та, хусусийлаштиришга оид 62 та ҳолатда фуқаролар ва тадбиркорларнинг ҳуқуқи тикланган.

Хусусийлаштириш натижаларини қайта қўриб чиқишни бекор қилиш, умуман, давлат идораларининг бундай ташаббус билан чиқишига йўл қўймаслик ва бу қонунда мустаҳкамланиши зарурлиги кўрсатиб ўтилди.

— Ерга бўлган ҳуқуқлар қафолати кучайтирилиб, мулкий ҳуқуқларни бекор қилиш фақат суд тартибда ҳал этилишини қатъий белгилаш зарур, деди Президент.

Вилоят, туман (шаҳар) ҳокимлари, барча сектор раҳбарлари ўз ҳудудларида ушбу талабларга қатъий амал қилинишини таъминлаш шартлиги қайд этилди.

— Бир нарсани билинган — сармоя киритаётган инвестор, биринчи навбатда, ўз ҳуқуқлари суд орқали қафолатли ҳимоя қилинишига эътибор беради. Ҳамма раҳбарлар қўлоғига қўйиб олсин: суд фаолиятига аралашушга ҳеч қимнинг ҳаққи йўқ, — деб таъкидлади Шавкат Мирзиёев.

Судьянинг фаолиятига тўқсинлик қилгани ва адолатсиз қарор чиқаришга мажбурлагани учун жавобгарлиқни кучайтириш бўйича қонун лойиҳаси ишлаб чиқилади.

Маълумки, одил судловнинг ажралмас қисми — адвокатура, ушбу институтнинг адолат қарор топишидаги ўрни бекиёс. Ўзбекистонда бугун 4 минг атрофида адвокат фаолият қўрсатиб, ўртача 8,5 минг аҳолига битта шундай мутахассис тўғри келмоқда.

Адвокатларнинг 43 фоизи Тошкент шаҳрида фаолият қўрсатса, вилоятларнинг 20 та туманида бирор-та ҳам адвокатлик фирмаси рўйхатдан ўтмаган.

Адвокатлик фаолиятини бошлаши учун ёш мутахассислардан 2 йил юридик стаж талаб этишни бекор қилиш, талабаликдан адвокат ёрдмчиси сифатида амалиёт ўташ тартибини жорий этиш зарурлиги

Миллий тикланишдан - миллий юксалиш сари

Транспорт инфратузилмаси

ШАҲАРНИНГ ЗАМОНАВИЙ ДАРВОЗАСИ

Президентимиз Шавкат Мирзиёев 27 июнь кун и Наманган вилоятига ташрифи давомида Ўзбекистон темирйўлчилари томонидан янги барпо этилган Наманган темир йўл вокзалида бўлиб, бу ерда амалга оширилган қурилиш-реконструкция ишларини кўздан кечирди.

Таъкидлаш лозимки, бугунги кунда Фарғона водийсида 10 миллиондан ортиқ аҳоли истиқомат қилади. Шулардан 2,5 миллиондан кўпроги Наманган вилояти ҳиссасига тўғри келади. 2016 йилда денгиз сатҳидан 2 минг 200 метр баландликда Қамчиқ довони орасидан ўтган "Ангрен — Пол" электрлаштирилган темир йўл линиясининг фойдаланишга топширилиши билан водий юртимиз пойтахти ва бошқа ҳудудлари билан тўлиқ боғланди, катта муаммо ўз ечимини топди. Ўтган қисқа вақтда темир йўл орқали юк ва йўловчиларга хизмат кўрсатиш мақсадида вокзал ва станцияларда, участка йўлларида қурилиш, таъмирлаш ва бунёдкорлик ишлари олиб борилди. Натижада йўловчилар учун, бу ердаги қорхоналар ва тадбиркорлар ривож учун ҳар томонлама қўлай транспорт тизими кўрсатилишига эришилмоқда.

Тоглар бағрида Чодак, Орзу каби янги вокзаллар қурилди, Поп, Қўқон, Марғилон ҳамда Андижон вокзаллари тўлиқ қайта реконструкция қилиниб, замонавий қўриниш касб этди.

Наманган вокзали ҳам янгидан барпо этилиб, шаҳарнинг йўловчилар учун замонавий шароитга эга бош дарвозасига айланди. Таъкидлаш лозимки, ушбу

вокзал биноси 1972 йилда қурилган бўлиб, 2002 йилда қайта реконструкция қилинган эди. Вазирлар Маҳкамасининг 2017 йил 9 июндаги "Наманган темир йўл вокзалини қайта реконструкция қилиш тўғрисида"ги фармойишига асосан, бу ерда "Ўзбекистон темир йўллари" акциядорлик жамияти томонидан қайта таъмирлаш ишларига киришилди. Маҳаллий аҳоли ва хорижлик сайёҳларга темир йўл транспорти хизматини кўрсатиш сифати ва самарадорлигини ошириш мақсадида вокзалда 24 миллиард сўмлик бунёдкорлик ишлари бажарилди. Жумладан, ўтган вақт давомида умумий ер майдони 18343 куб метр бўлган вокзалда йўловчиларнинг поездларга чиқиш-тушишини яхшилаш мақсадида узунлиги 400 метрлик 2 та перрон қурилди.

Вокзалдаги қутиш ва комфорт заллари, буфет, тиббиёт пункти, она ва бола хонаси, электрон маълумотлар маркази, кутубхона, миллий совғалар, газета-журналлар шохбачаси, юкларни вақтинчалик сақлаш хизмати каби барча бўлимлар замонавий андозаларда ташкил этилди. Қутиш зали қўرғазма ва телевизион ахборот воситалари билан жиҳозланган.

Давоми 2-бетда

Эртани эгалари

ИШОНЧ ВА МАСЪУЛИЯТНИ ОҚЛАШ — ДУНЁДАГИ ЭНГ УЛУҒ БАХТ

Давлатимиз раҳбари 30 июнь — Ёшлар кун и муносабати билан Ўзбекистон ёшларига байрам табригини йўллади. Қутловда мамлакатимизда янги Ўзбекистонни барпо этишга қаратилган ижтимоий-сиёсий, иқтисодий ислохотларни амалга оширишда азму шижоатли йигит-қизларнинг ўрни ва таъсири тобора ортиб бораётгани мамнуният билан қайд этилган.

Дарҳақиқат, юртимизда сўнгги тўрт йил давомида ёшлар камолотига қаратилган юксак эътибор ва ғамхўрлик тўғрисида Ватанимиз истиқбол и учун бор масъулиятни зиммасига олишга қодир, ташаббускор, шижоатли йигит-қизларнинг янги авлоди ҳаётнинг барча жабҳаларига шиддат билан кириб келмоқда. Мамлакатимизда демократик тамойилларга асосланган, эркин фуқаролик жамиятини барпо этишга интилаётган, турли йўналишларда салмоқли ютуқларга эришган бир гуруҳ истиқбол и ёшлар Президентимиз йўлаган табрикка муносабат билдирди.

3-бетга қаранг

Муносабат

КОРРУПЦИЯГА ҚАРШИ КУРАШИШНИНГ ЯНГИ БОСҚИЧИ

Коррупциянинг илдишлари жуда олис тарихга бориб тақалади ва у билан барча миллат ва элатлар қадимдан курашиб келса-да, жамиятни бу касалликдан батамом халос этишнинг ҳамма учун бирдек мақбул воситаси топилмаган.

Дунёда бирор мамлакат ўзида коррупцияга барҳам беришдаги энг коррупция устидан талаба қозонилди, деб айта олмайдик. Энг жирканч жиноят сифатида коррупция инсоният билан ёнма-ён бўй кўрсатиб келмоқда.

Тўғри, айрим мамлакатлар коррупцияга қарши курашишда муайян ижобий натижаларга эришган

бўлса-да, унинг олдини олиш, салбий таъсирини камайтириш жуда кўп омилларга боғлиқ бўлгани сабабли қўрилаётган чоралар етарли даражада самара бермаяпти.

Коррупцион жиноятларда пора олаётган ҳамда пора бераётган шахсларнинг манфаатлари

уйғунлашгани сабабли кўп ҳолларда иккала томон ҳам бу ишда "ёпиқлик қозон ёпиқчилигига қўлиши"ни истайдик.

Коррупцион жиноятларнинг оқибатлари йиллар ўтганидан кейин ўнглаб бўлмас салбий иллатларини кўрсатади. Масалан, "фалон пул" ёки "таниш-билиш" орқали тиббиёт олийгоҳига ўқишга кирган талаба эртага ўзимизни ёки яқинларимизни даволашни кўз олдимизга келтирмаймиз. Ҳайдовчилик гувоҳнома-сини сотиб олиб автомашини бошқараётган шахс беғуноҳ бир инсоннинг умрига зомин бўлишида ўша гувоҳномани пора эвазига тайёрлаб берган шахс ҳам айбдор эканини ўйлаб ҳам ўтирмаймиз.

Бўлар кичкина мисоллар эди. Энди катта-катта қурилиш-муҳандислик ёки ишлаб чиқариш лойиҳаларига коррупция аралашган тақдирда келиб чиқиши мумкин бўлган фалокатларни тасаввур қилиб кўраверинг.

ЎЗА

Давоми 3-бетда

ИҚТИСОДИЙ ИСЛОҲОТЛАР — МАКРОИҚТИСОДИЙ БАРҚАРОРЛИК ТАЯНЧИ

ХАЛҚАРО ЭКСПЕРТЛАРНИНГ ФИКРИГА КЎРА, 2021 ЙИЛДА ЎЗБЕКИСТОН ИҚТИСОДИЁТИ 6,6 ФОИЗГА ЎСИБ, ЕВРОПА ВА МАРКАЗИЙ ОСИЁ ДАВЛАТЛАРИ ОРАСИДА ЭНГ ЮҚОРИ КЎРСАТКИЧГА ЭРИШАДИ

Дониёр ҒАНИЕВ,
Олий Мажлис Қонунчилик
палатаси депутаты

Йил бошида жаҳоннинг 160 дан ортиқ мамлакатидида ижобий иқтисодий ўсиш суръатлари эришилди кутилмаган эди. Лекин коронавирус пандемиясининг кенг тарқалиши ортидан дунё миқёсида иқтисодий ва ижтимоий инқироз юзга келди. Оқибатда орадан олти ой ўтмай, ушбу иқтисодий прогнозлар кескин ўзгарди.

Жаҳон банки ва Халқаро валюта жамғармаси мутахассисларининг қайд этишича, 2020 йил — энг кескин глобал иқтисодий пасайиш йилларидан бири сифатида дунё тарихидан ўрин олади. Бугунги кунда 170 дан ортиқ давлатда аҳоли жон бошига иқтисодий ўсиш суръати манфий бўлиши кутилмоқда. Бундай оламшумул иқтисодий пасайиш ўтган асрнинг 30-йилларидаги “буюк инқироз” давридан буён кузатилмаган эди.

Энг хавотирлиси шундаки, мамлакатлар ҳукуматлари томонидан мазкур инқирозга қарши триллионлаб долларлик фискал ва мислсиз даражада монетар чоралар қўйишга қарамай, коронавирус инфекцияси тарқалишининг “иккинчи тўлиқ” хавфи остида глобал иқтисодийнинг қанчон тўлиқ тикланиб, оёққа туриб олиши ҳамон катта сўроқ остида қолмоқда.

COVID-19 пандемияси бошқа минтақалар қатори, Европа ва Марказий Осиё давлатлари иқтисодиётига ҳам сезиларли даражада салбий таъсир кўрсатгани қўйиш мумкин. Жаҳон бозорларида ҳомашё ресурслари ва нефть-газ маҳсулотларига бўлган талабнинг камайиши ва нархларнинг арзонлашиши, ташқи савдо ҳажмининг қисқариши, глобал таъминот занжирларидаги узилиш каби омиллар билан бир қаторда, вирус тарқалишининг олдини олиш мақсадида жорий қилинган қатъий карантин чоралари натижасида ички истеъмол ва иқтисодий фаолликнинг кескин камайиши минтақа мамлакатлари иқтисодиётининг пасайишига олиб келмоқда. Шунингдек, молия бозорларидан катта миқдордаги капитал қўйилмаларнинг чиқиб кетиши, миллий валюталарнинг

кескин қадрсизланиши, кредит фойз ставкаларини ортиши каби муаммолар ҳам иқтисодий инқироз таъсирини янада чуқурлаштиришга сабаб бўляпти.

Жаҳон банки мутахассислари томонидан тақдим этилган прогнозларга кўра, жорий йилда Европа ва Марказий Осиё давлатларининг иқтисодиёти ўртача 4,7 фоизга қисқариши кутилмоқда. Ушбу башоратнинг минтақа давлатлари кесимидаги тахлили эса инқироз турли мамлакатларга турли даражада салбий таъсир кўрсатаётганини кўрсатмоқда.

Экспортнинг асосий улушини нефть-газ ва энергетика маҳсулотлари ташкил этувчи айрим давлатларнинг ялпи ички маҳсулоти ҳажми жорий йилда 2,6 фоиздан 6 фоизгача қисқариши тахмин қилинмоқда. Нефтьга бўлган талабнинг камайиши ва унинг нархининг кескин пасайиши бундай мамлакатлар иқтисодиётининг тикланиши жараёнига ҳам салбий таъсир кўрсатиши мумкинлиги айтилмоқда.

Коронавирус инфекциясининг кенг тарқалиши ортидан жорий қилинган қатъий карантин талаблари сабабли бутун дунёда туризм, авиация, ишлаб чиқариш, савдо ва кўнгилочар хизматлар кўрсатиш соҳалари мураккаб аҳолига тушиб қолгани сир эмас. Бунинг оқибатида иқтисодиётда ушбу соҳаларнинг ҳиссаси нисбатан юқори бўлган Марказий ва Шарқий Европа давлатларида ҳам жиддий иқтисодий пасайиш кўзга ташланмоқда. Мутахассислар фикрича, улар иқтисодиётининг тикланиши жараёни кўп жиҳатдан мавжуд эпидемиологик вазиятнинг барқарорлашуви, ички истеъмол ҳажмлари ва хусусий сектор сармояларининг ўсиш суръатига боғлиқ.

Шу ўринда коронавирус пандемияси Марказий Осиё давлатлари иқтисодиётига ҳам сезиларли даражада салбий таъсир кўрсатганини қайд этиш лозим. Минтақанинг ташқи савдо соҳасидаги асосий ҳамкорлари бўлган Хитой ва Россия иқтисодиётидаги пасайиш ортидан 2020 йилда баъзи қўшни давлатларда ЯИМ ҳажми 3,8-4 фоизга қисқариши тахмин қилинмоқда.

Ўзбекистон иқтисодиёти, гарчи йил бошидаги башоратларга нисбатан иқтисодий ўсиш суръати пасайишига қарамай, йиллик ҳисобда 1,5 фоизга ўсиши кутилмоқда. Бу эса Европа ва Марказий Осиё давлатлари орасида коронавирус пандемияси инқирози даврида энг яхши кўрсаткич ҳисобланади.

Мутахассислар фикрича, мамлакат экспортнинг диверсификациялашуви, талаб юқори бўлган савдо ва озиқ-овқат маҳсулотларининг экспортдаги салмоқли улуши, ташқи қарз миқдорининг ялпи ички маҳсулотга нисбатан барқарорлиги ҳамда етарли олтин-валюта захираларининг мавжудлиги каби ижобий омиллар ишончли макроиктисодий ҳимоя воситалари сифатида ҳозирги глобал инқирознинг Ўзбекистон иқтисодиётига салбий таъсирини юмшатишга хизмат қилади.

Бу ҳақда гапирганда, мамлакатимиз Президентини Шавкат Миромонович Мирзиёевнинг ушбу муҳим масала бўйича тутган қатъий позицияси ва тежорлик билан қабул қилаётган комплекс чора-тадбирлари амалда ўзининг ижобий натижаларини бераётганини алоҳида қайд этиш лозим.

Халқаро экспертлар томонидан Ўзбекистонда коронавирус пандемиясининг аҳоли ҳаёти ва иқтисодиётга салбий таъсирини юмшатиш, бундай мураккаб шароитда тадбиркорлар ва хусусий секторни қўллаб-қувватлаш мақсадида ажратилган 30 трлн. сўмдан ортиқ ижтимоий нафақа, имтиёз ва преференциялар жамланмаси инқирозга қарши курашишнинг яна бир самарали усули сифатида алоҳида эътироф этилгани ҳам шундан далолат беради.

Шунингдек, тадбиркорлик субъектлари учун солиқ ҳамда кредит таътиллари, солиқ имтиёзлари берилиши, давлат мулкни учун ижара тўловларининг муайян муддатга бекор қилиниши, йил якунига қадар солиқ текширувларига мораторий жорий этилиши ҳамда иқтисодий жиҳатдан қийин аҳолига тушиб қолган корхоналарга солиқ қарзлари учун пеня ҳисоблашнинг тўхтатилиши каби муҳим чоралар ҳам бу борада ҳал қилувчи аҳамият касб этмоқда.

Пандемиянинг ҳалқимиз турмуш даражасига салбий таъсирини камайтиришга алоҳида эътибор қаратилиб, аҳолининг кам таъминланган қисмини ижтимоий қўллаб-қувватлаш бўйича аниқ чоралар қўрилиши натижасида одамлар орасида хотиржамлик ва келажакка ишонч ҳисси мустаҳкамлангани кузатилди.

Албатта, сўнгги йилларда мамлакатимизда амалга оширилган кенг қамровли иқтисодий-ижтимоий ислохотлар бугунги мураккаб синовлар даврида Ўзбекистон учун асосий таянч вазифасини ўтамоқда. Иқтисодиётда давлат улушини

қисқартириш ва фаол хусусийлаштириш жараёнлари, қишлоқ ҳўжалиги ва қурилиш соҳаларига жалб қилинган салмоқли инвестициялар, ишга туширилган йirik инфратузилма ва саноат лойиҳалари қисқа фурсатларда яна юқори иқтисодий ўсиш суръатларига эришиш имконини беради. Бу ўз навбатида, Жаҳон банки ва Халқаро валюта жамғармаси мутахассисларининг прогнозларида ҳам ўз тасдиғини топади.

Халқаро экспертлар фикрига кўра, 2021 йилда Ўзбекистон иқтисодиёти 6,6 фоизга ўсишга эришади ва бу — Европа ва Марказий Осиё давлатлари орасида энг юқори кўрсаткичга айланади.

Бир сўз билан айтганда, иқтисодиётни янада ривожлантириш ва эркинлаштиришга йўналтирилган институционал ва таркибий ислохотларни изчил давом эттириш келажакда янада яхшироқ натижалар бериши ҳеч кимга сир эмас. Қолаверса, мамлакатимизда хусусий мулк ҳуқуқини ҳимоя қилиш ва унинг мавқени янада ошириш, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик ривожини рағбатлантириш, мамлакатда тадбиркорлик муҳитини яхшилаш ва инвестициявий жозибадорликни ошириш орқали ҳозирги сармояларни фаол жалб этиш борасида олиб борилаётган ислохотлар ҳам ҳал қилувчи аҳамиятга эга. Чунки бундай саяё-ҳаракатларимиз пировардида жаҳон миқёсида давом этаётган иқтисодий инқирознинг салбий таъсирини камайтириш ҳамда макроиктисодий барқарорлиқни мустаҳкамлаш ва юқори иқтисодий ўсиш суръатларини сақлаб қолишнинг ягона омили бўлиб хизмат қилади.

Транспорт инфратузилмаси

Шаҳарнинг замонавий дарвозаси

Бошланиши 1-бетда

Вокзал ҳудудида 5 қаватли Наманган мажмуаси қайта таъмирланиб, унинг 1-қаватида темир йўл кассалари, 2-қаватида темир йўл вокзали маъмурияти ҳамда 2-, 3-, 4-қаватларда жойлашган меҳмонхона яқин кунларда фойдаланишга топшириш режалаштирилган. Унда 24 та хона бўлиб, замон талабларига тўлиқ жавоб берадиган тарзда жиҳозланмоқда.

Ушбу ишлар натижасида Наманган темир йўл вокзали замонавий қиёфа касб этиб, бир вақтнинг ўзига 250 нафар, суткасига 2,5 минг нафар йўловчига хизмат кўрсатиш имкониятига эга бўлди. Вокзал Фаргона водийси ҳалқа темир йўли бўлиб тезкор электропоездлар қатновида водий шаҳарлари ва мамлакатимизнинг бошқа ҳудудлари билан транспорт боғлиқлигида муҳим бўлиб хизмат қилиши, шубҳасиз.

Яна бир муҳим гап: “Ўзбекистон темир йўллари” акциядорлик жамияти томонидан водий темир йўллари тўлиқ электрлаштириш орқали юк ва йўловчи ташиш сифатини ошириш, тезкор поездлар қатновини шакллантириш ҳамда дизель ёқилғисида

ҳаракатланаётган тепловозлар ўрнини замонавий электровозларга алмаштириш мақсадида электрлаштиришга катта аҳамият қарилмоқда. Хусусан, 2019 йилда умумий узунлиги 45 километр бўлган “Поп — Чуст — Тўрақўрғон — Раустон — Наманган” темир йўли электрлаштирилган бўлса, айни пайтда 100 километрлик “Наманган — Андижон” йўналишидаги амалга оширилаётган электрлаштириш ишларининг қарийб 70 фоизидан ортиғи бажариб бўлинди. Яқин вақт давомида ушбу йўналишлар ҳам электрлаштирилиши натижасида водий ҳудудида ҳам тўлиқ электропоездлар ҳаракатланишига эришилади.

— Бу эса яқин вақт орасида 2,5 миллиондан ортиқ аҳолига эга Наманган вилоятида йўловчилар Наманган темир йўл вокзали орқали нафақат мамлакатимиз пойтахтига тўғридан-тўғри, балки қўшни Қозғистон ва Россия Федерациясининг бир қатор шаҳарларига ҳам қулай ва хавфсиз бўлган поездларда бориб келиш имкониятига эга бўлади, — дейди “Ўзтемирйўлйўловчи” акциядорлик жамиятининг медиа маркази раҳбари Фозил Шарипов. — Хусусан, белгиланган режага кўра, яқин орада ушбу вокзал орқали “Наманган

— Қўқон — Наманган”, “Тошкент — Поп — Наманган — Андижон”, “Андижон — Наманган — Поп — Москва”, “Андижон — Наманган — Поп — Уфа” йўналишида янги қатновлар қўйилиши кутилмоқда.

Эътиборлиси, вокзал ҳудудида жойлашган чиптахона “Экспресс-3” автоматлаштирилган бошқариш тизими ускуналари билан жиҳозланган. У кечаю кундуз 2 минг нафар йўловчи чипталарни сотиш ва расмийлаштиришга мўлжалланган. Наманган темир йўл вокзалини ишга тушиши орқали ўттизга яқин янги иш ўрни яратилишига эришилади.

Эндиликда водийликлар “Қўқон — Наманган — Андижон — Қўқон” йўналишида арзон сифатли ва тез ҳаракатланувчи ҳалқа йўловчи электропоездларидан ҳам фойдаланиши кутиляпти.

Чуноки қиймати 45 млн. АҚШ долларини ташкил этувчи ушбу лойиҳа 2021 йилнинг биринчи чорагида якунланиши режалаштирилган. Умумий узунлиги 331 километр бўлган ҳалқа йўлида экспресс ва оддий электропоездлар ҳаракатланади. Экспресс электропоезд охириги манзилга 5,5 соатда

етиб борса, оддийси унга қараганда 2 соатга кечроқ боради. Чунки тезкор электропоезд 5 та бекатда тўхтаса, оддийси 35 та бекатга тўхтаб ўтиши мўлжалланмоқда.

Электропоезднинг нархи жуда ҳамёнбоп бўлиб, 5000 сўмдан 45000 сўмгача қилиб белгиланган. Тезкор электропоезд кунига 2100 нафар йўловчига хизмат қилса, оддийси эса 6500 га яқин йўловчи ташиши мумкин. Яна шунини айтиш жоизки, электропоезд замонавий жиҳозланган бўлиб, унинг ичида интернет, медиатика, USB қувватлагич ва ҳавони совитиб берадиган қурилмалар ўрнатилган. Энг қизиқ жиҳати, сизнинг шахсий велосипед ёки мотоциклингиз бўлса, вагоннинг улар учун мўлжалланган алоҳида жойига қўйилиши мумкин. Шунингдек, имконияти чекланган йўловчилар учун ҳам махсус жойлар ташкил қилинади.

Рустам ХАЙДАРОВ,
“Ўзбекистон темир йўллари”
акциядорлик жамияти
Ахборот-таҳлилий медиа маркази
мутахассиси,
Абдурауф ҚОРЖОВОВ,
“Янги Ўзбекистон” мухбири

Жанубий Корея ҳукумати COVID-19 га қарши курашиш учун Ўзбекистонга 5 миллион доллар ажратади

Жанубий Корея ҳукумати Ўзбекистонда COVID-19 га қарши курашиш учун 5 миллион АҚШ доллари миқдорида фавқулодда ёрдам кўрсатишга қарор қилди.

Шу муносабат билан ушбу дастурни тез фурсатларда амалга ошириш мақсадида Корея Республикаси Халқаро ҳамкорлик агентлиги (KOICA)нинг Тошкентдаги ваколатхонаси билан Ўзбекистон Республикаси Инвестициялар ва ташқи савдо вазирлиги ўртасида ўзаро англашув меморандумини имзолаш режалаштирилган.

Ушбу кўмак доирасида COVID-19 тарқалишига қарши кураш, шу жумладан, тиббий муассасаларни асбоб-ускуналар билан жиҳозлаш, кадрлар малакасини ошириш, хусусан, тиббиёт соҳаси мутахассисларининг замонавий билим ва кўникмаларини мустаҳкамлаш, COVID-19 ҳақида маълумот берадиган мобил иловаларни ишлаб чиқиш, аҳолининг ижтимоий ҳимояга муҳтож қатламларини зарур шахсий ҳимоя воситалари билан таъминлаш каби турли тадбирлар амалга оширилади.

Коронавирус инфекцияси тарқалишининг дастлабки босқичида мамлакатимизга Корея Республикаси ҳам ёрдам кўрсатгани, хусусан, профессор Цой Чжэ Ук ва Юн Синг Жу каби малакали тиббиёт ходимлари мамлакатимизга маслаҳатчи сифатида келиб, эпидемияга қарши курашда маҳаллий мутахассисларга ёрдам берди.

Апрель ойининг якунида эса мамлакатимизга умумий қиймати 250 минг АҚШ долларига тенг бўлган диагностика тўпламлари тақдим этилди. Июль ойида 300 минг доллардан ортиқ қийматга эга 35 миллион донга тиббий никоб (KF 80/94) юборилиши режалаштирилган. Бундан ташқари, KOICA, Корея Республикасининг Халқаро соғлиқни сақлаш ва тиббиёт жамғармаси, Сув ресурслари корпорацияси ва Ер ва уй-жой корпорацияси каби турли ташкилотлари аҳолининг ижтимоий ҳимояга муҳтож қатламлари учун озиқ-овқат ва тиббий буюмларни етказиб бериш орқали ўз ёрдамларини тақдим қилмоқда.

“Дунё” АА

Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ўзбекистон Республикасида коррупцияга қарши курашиш тизимини такомиллаштириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги фармони қабул қилинди

Фармонга мувофиқ, Коррупцияга қарши курашиш агентлиги ташкил этилди

Агентлик коррупциянинг олдини олиш ва унга қарши курашиш соҳасида давлат сиёсатини шакллантириш ва амалга оширишда махсус ваколатли давлат органи ҳисобланади.

Агентлик Президентга бўйсунди ва Олий Мажлис палаталари олдида ҳисобдор.

Фармон билан Агентлиkning асосий вазифалари ва фаолият йўналишлари белгиланди. Жумладан, Агентлик мамлакатда коррупция ҳолатини тизимли таҳлил қилишни таъминлайди.

Агентликка, шунингдек, қуйидаги бир қатор ҳуқуқлар берилди:

бюджет маблағларининг сарфланиши, давлат активларининг реализация қилиниши, давлат харидлари, инвестиция лойиҳаларининг амалга оширилиши ва давлат дастурлари бажарилиши билан боғлиқ материалларни талаб қилиш, олиш ва ўрганиш;

жисмоний ва юридик шахсларнинг коррупция масалалари бўйича муносабатларини кўриб чиқиш ҳамда уларнинг бузилган ҳуқуқларини тиклаш ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш бўйича чоралар кўриш;

ижро ҳокимияти ва ҳўжалик бошқаруви органлари ҳамда уларнинг мансабдор шахслари қарорларида коррупция белгилари аниқланган ҳолларда уларнинг ижросини тўхтатиш ёки бекор қилиш тўғрисида кўриб чиқиши мажбурий бўлган тақдирномаларни киритиш.

Агентлиkning оғоҳлантириш, тақдирнома ва муносабатлари ўн кун ичида кўриб чиқирилиши ва натижалари юзасидан ёзма ахборот берилиши шарт.

Муносабат

Коррупцияга қарши курашишнинг янги босқичи

Шерзод ТЎХТАШЕВ,
Олий Мажлис
Конунчилик палатасининг
коррупцияга қарши
курашиш ва суд-ҳуқуқ
масалалари қўмитаси
аъзоси

Бошланиши 1-бетда

Бу каби ҳолатлар демократия ва қонун устуворлигига путур етказиши, инсон ҳуқуқлари бузилади, амалга ошириладиган иш-хотлар самарасиз бўлади. Энг ачинарлиси, жамиятда ўзаро ишонч йўқолиб, таназзул юзага келади.

Шу маънода, давлатимиз раҳбари томонидан 2020 йил 29 июнда қабул қилинган "Ўзбекистон Республикасида коррупцияга қарши курашиш тизимини такомиллаштириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги фармон жамият ривожига фов бўлаётган ана шундай долзарб муаммоларга қарши курашда муҳим омили бўлди.

Фармон билан коррупциянинг олдини олиш ва унга қарши курашиш соҳасида давлат сиёсатини

коррупцияга оид ҳуқуқбузарликлар содир этилишининг сабаб ва шарт-шароитларини аниқлаш ва уларни бартараф этиш юклатилди.

Бундан ташқари, агентлик норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар ва уларнинг лойиҳаларининг коррупцияга қарши экспертизаси самарадорлигини таъминлаш, шунингдек, коррупциянинг олдини олиш ва унга қарши курашиш соҳасидаги қонунчиликни такомиллаштириш, халқаро стандартларни ва илгор хорижий амалиётни жорий этиш бўйича тақлифларни ишлаб чиқиш ҳамда амалга оширишга масъул этиб белгиланди.

Демократик ҳуқуқий жамиятда барча ижтимоий, шу жумладан, шахс ва давлат ўртасидаги муносабатлар ҳам қонун билан тартибга солинишини ҳамда ҳар қандай ҳуқуқбузарликка қонун кучи билан қарши турилишини инобатга олсак, норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар ва уларнинг лойиҳаларининг коррупцияга қарши экспертизасини самарали ўтказишнинг ташкил этиш нақадар муҳим эканини англаб етасиз.

Қонун ҳужжатлари билан ҳуқуқни қўлловчиларга чегарасини аниқлаш имкони бўлмаган ваколатларнинг берилиши, ҳеч бир сабабсиз белгиланган муддатни чўзиш ёки қисқартириш имконияти назарда тутилиши, ҳуқуқни қўлловчилар томонидан ҳар хил талқин қилишга имконият яратадиган нормалар мавжудлиги, жисмоний ва юридик шахсларга қонунда назарда тутилмаган ҳужжатлар, ахборотни тарқатиш қилиш мажбурияти юклатилиши, органларга уларга

Эртаминг эгалари

ИШОНЧ ВА МАСЪУЛИЯТНИ ОҚЛАШ — ДУНЁДАГИ ЭНГ УЛУҒ БАХТ

Бошланиши 1-бетда

Ҳаётимдаги энг қувончли воқеа

Жавлон ҲАМДАМОВ,
Тошкент педиатрия тиббиёт
институтининг 5-босқич
талабаси, "Йил талабаси — 2019"
танловига ғолиби:

— Ҳар қандай давлатнинг тарихий тараққиёт йўлидан маълумки, юртининг жадал ривожланиши, муайян ютуқларга эришиши, халқнинг фаровон бўлиши ўша давлатда ёшлар таълим-тарбияси ва келажатига қаратилган эътибор даражасига чамбарчас боғлиқ. Президентимизнинг биз ёшларга қарата айтган: "Азиз ўғил-қизларим, ҳеч қачон унутманг, халқимиз, Ватанимиз сизлардан буюк ишларни кутмоқда. Шу муқаддас ишонч ва масъулиятни ҳар томонлама оқлаш, унга муносиб бўлиш — дунёдаги энг улуг бахтдир. Шундай бахт, шундай шараф барчангизга насиб этсин!" деган сўзлари шахсан менга катта таълим ва ишонч бағишлади.

Янги Ўзбекистон тарихида давлатимиз раҳбари томонидан биринчи имзоланган меъёрий ҳужжатнинг "Ёшларга оид давлат сиёсати тўғрисида"ги қонун экани ҳам рамзий маъно-мазмунга эга. Бинобарин, аҳолисининг яримдан кўпроги ёшлардан иборат бўлган

мамлакатимизда ёш авлодни ҳар томонлама етук, интеллектуал салоҳиятга, юртининг эртанги кунини унун дахлдорлик ҳис этадиган, мақсадга интилувчан, ватанпарвар ва садоқатли шахслар сифатида тарбиялаш мамлакатимизни дунёнинг ривожланган давлатлари сафидан ўрин олишида муҳим омиддир.

Мен 2016 йилдан ҳозирги давргача фан ва таълим йўналишида Россия, Польша, Австрия, Германия, Украинада бўлиб ўтган халқаро илмий-амалий конференцияларда қатор илмий маърузаларим билан қатнашиб, бир қанча диплом ва сертификатлар билан тақдирландим. Москванинг "Студенческий вестник" ҳамда Польшанинг "EAST EUROPEAN SCIENTIFIC JOURNAL" нашрларида илмий мақолаларим чоп этилди. Олти ёшимдан бошлаб спорт соҳасида қўлаб ютуқларни қўлга киритган бўлсам-да, сўнгги 3 йил ичида эришган муваффақиятларим ўзимга ишончимни янада мустаҳкамлади. 2017 йили Италияда таъкиддо бўйича ўтказилган халқаро мусобақада битта олтин ва иккита кумуш медал соҳиби бўлдим. 2018 йили Катталар ва фахрийлар ўртасида ташкил этилган Ўзбекистон чемпионатининг ақаллик баҳсларида, Андижон шаҳрида бўлиб ўтган аънавий "Мустақиллик кубоги" мусобақаларида олтин медал билан тақдирландим. Ўтган йили Қозғоғистонда ўтказилган Осиё чемпионатида, Болгарияда бўлиб ўтган жаҳон чемпионатида ғолиблик шохсупасига кўтарилдим.

Ҳаётимдаги яна бир қувончли воқеа спорт ва илм-фанда эришган ютуқларим учун "Мард ўғлон" давлат мукофоти билан мукофотланганим бўлди.

Интиланганга, изланганга жаннатмонанд юртимизда барча имкониятлар бисёр. Келгусидаги мақсадим — болалар шифокори бўлиб, уларнинг саломатлигини мустаҳкамлашга ҳисса қўшишдир.

Энергия тежамкорлиги масалаларига инновацион ечим топмоқчиман

Асалхон ЖЎРАЕВА,
Наманган муҳандислик-қурилиш
институт талабаси, Беруний номидаги
давлат стипендияси соҳибаси:

— Президентимизнинг Ўзбекистон ёшларига йўллаган байрам табриғидаги "Ватанимиз, эл-юртимиз сизлар каби фидойи ва жасур фарзандлари билан ҳамisha фахрланамиз!" деган сўзларини эшитиб, юрагим тўлқинланиб кетди. Бу сўзлар ўтаётган ҳар бир кунимизнинг қадрига етиш кераклигини ҳис қилиб яшаб, Ватан олдидаги бурчимизни тейроққонг аниқлашга ҳизмат қилиш билан бирга, зиммамизга улкан масъулият ҳам юклатди.

Мамлакатимизда ёшлар ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, ижодий ва интеллектуал салоҳиятини қўллаб-қувватлаш ҳамда рўбга чиқаришга доир устувор вазифалар ўз фарзандлик бурчимни англаб, келгусидаги мақсадларимни изчил амалга оширишимга мустақаддам замин яратмоқда.

Шу кунгача ўн бешдан зиёд илмий мақола ва тезисим билан халқаро ҳамда республика миқёсидаги илмий-амалий конференцияларда иштирок этдим. Мақолаларим Олий

аттестация комиссияси эътироф этган хорижий ва республика журналларида чоп этиб келинмоқда. Жумладан, 2018 йилнинг апрель ойида Россиянинг Новосибирск давлат архитектура-қурилиш институтида ташкил этилган халқаро конференцияда "Қурилиш материаллари ишлаб чиқаришда кул-шлак аралашмаларини қўллаш муаммолари" мавзусидаги маърузам билан иштирок этиб, махсус сертификатга эга бўлдим.

Ўтган йили институтимизда ўтказилган "Замонавий архитектура, бинолар ва иншоотларнинг мустаҳкамлиги, ишончилиги ва сейсмик хавфсизлиги муаммолари" мавзусидаги республика конференциясида "Ёғоч қаркасли уйларни зилзилабардошликка экспериментал синаш ва услубий ёндашувлар" мавзусидаги маърузам билан иштирок этиб, "Энг яхши инновацион гоа" номинацияси ғолиби бўлдим.

Ўтган йил сўнггида "Қурилишда инновациялар, энергиятежамкор технологиялар, бинолар ва иншоотларнинг конструкциявий ва сейсмик хавфсизлиги" мавзусида Наманган шаҳрида ташкил этилган халқаро илмий-техник конференцияда "Био фазовий моделининг қўлланганлик-деформацияланувчанлик ҳолатини аниқлаш" мавзусидаги маърузам билан қатнашиб, "Энг яхши маъруза учун" сертификати билан тақдирландим.

Бугунги кунда пандемия шароитида масофадан олган билимларимни сарҳисоб қилмоқдаман. Яқиний имтиҳонларни "аъло" баҳоларга топширяпман. Бўш вақтимни танлаган соҳам доирасидаги тадқиқотларга, яъни энергиятежамкорлик йўналишидаги илмий изланишларга сарфляпман. Ушбу фаолиятим билан юртимиздаги қурилиш-бунёдкорлик ишларидаги энергиятежамкорлик муаммоларига инновацион ечимлар топиш ва уларни татбиқ этишга амалий ҳисса қўишини режалаштирганман.

шақллантирадиган ва амалга оширадиган давлат органлари, оммавий ахборот воситалари, фуқаролик жамияти институтлари ва бошқа нодавлат сектор вакилларининг биргаликдаги самарали фаолиятини таъминлайдиган, шунингдек, мазкур соҳадаги халқаро ҳамкорликни амалга оширадиган махсус ваколатли давлат органи ҳуқуқий макомига эга агентлик ташкил этилди.

Таъкидлаш жоизки, бизда ҳозир агентлик зиммасига юклатилган вазифаларни тизимли амалга оширадиган орган мавжуд эмас эди. Коррупциянинг олдини олиш, унга имкон яратиш бераётган омилларни бартараф этиш борасидаги ишлар тизимли равишда амалга оширилмас эди. Коррупцияга қарши курашадиган махсус ваколатли органлар қўл ҳолларда коррупцион жиноятларни фов этиш ва унинг оқибатларини бартараф этиш билан шуғулланиб келаётган эди.

Халқимизда "Қасаллиқни даволагандан кўра, унинг олдини олган яхши" деган нақл бор. Худди шундай коррупцион жиноят содир этиладиган кейин уни фов этиб, тергов қилгандан кўра, шу турдаги жиноятлар содир этилишининг олдини олиш мақсадга мувофиқдир. Яъни коррупцияга қарши курашишда коррупциядан ҳимояланиш тизимини яратиш энг долзарб вазифа ҳисобланади.

Шу асосда, янги ташкил этилган агентлик зиммасига мамлакатда коррупция ҳолатини тизимли таҳлил қилишни, таъминлаш, шунингдек, коррупцияга оид хавф-хатарлар юқори бўлган соҳалар ҳамда

тегишли бўлмаган ваколатлар тақдим қилиниши амалиётда коррупцион вазиятларни келтириб чиқаради.

Тасаввур қилайлик, фуқарога қонунда назарда тутилмаган ҳужжатлар ёки ахборотни тақдим қилиш мажбурияти юклатилса, у ортиқча сарсонгарчиликлардан қутулиш мақсадида шу ҳужжатларни йиғиб тақдим этиш ўрнига ваколатли давлат хизматчисига моддий манфаатдорлик ваъда қилиб, ушбу мажбуриятдан озод бўлиш учун "илтимос" қилишга уринади.

Ёки ақсича, қонунда ваколатларини амалга оширишнинг процессуал тартиби аниқ белгиланган бўлмасин, ҳуқуқни қўлловчи уни ўзига мослаштириб билганича талқин қилади ва бунинг оқибатида давлат хизматчиси фуқарони моддий наф беришга мажбур қилиб қўиши мумкин.

Шу сабабли агентлик томонидан норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар ва уларнинг лойиҳаларининг коррупцияга қарши самарали экспертизаси таъминланса, юқоридека қайд этилган салбий ҳолатларга барҳам берилади.

Ўз навбатида, фармон талабларидан келиб чиқиб, агентликка юклатилган вазифалар ижросини тўлиқ таъминлаш учун қонун ижодкорлиги асосида барча ҳуқуқий асосларнинг яратилиши борасида парламентнинг ҳам алоҳида ўрни бор. Бу борада узвий ҳамкорлик асосида иш олиб борилса, фармонда белгиланган вазифаларни ўз вақтида ҳаётга татбиқ этишга, коррупция деб аталмиш иллатга қарши курашда қўтилган натижаларга эришилади.

Элмурод АСТАНАЛИЕВ,
Тошкент темир йўл муҳандислари
институт талабаси, Беруний
номидаги давлат стипендияси соҳиб:

Биз — катта кучмиз

Шоҳида ДАМАНОВА,

Ўзбекистон ёшлар иттифоқи
Жиззах вилояти кенгаши
раиси ўринбосари,
Зулфия номидаги Давлат
мукофоти совриндори:

— Президентимизнинг 30 июнь — Ёшлар кунини муносабати билан Ўзбекистон ёшларига йўллаган байрам табриғида ҳам ҳаётимизнинг барча соҳа ва тармоқларида, Ватан ҳимоясидек шарафли вазифани адо этишда миллионлаб ёшларимиз садоқат ва фидоилик билан хизмат қилаётганини алоҳида эътироф этилган.

Бугун Жиззах вилоятида навқирон авлоднинг ҳар томонлама камол топиши учун катта имкониятлар яратилмоқда. Вилоят марказида ёшлар учун "Ёшлар инновацион маркази", Зомин туманида "Ёшлар маркази" қурилиб, ёшлар ихтиёрига топширилди. Жиззах шаҳрида "Ёшлар шаҳарчаси", "Ўрда" экологик боғи, "Байроқ майдони" ташкил этилди. Барча туман ва шаҳарларда "Ёшлар меҳнат гузар", қоворинг марказлар, маданият саройлари, кутубхоналар, спорт иншоотлари ва майдонлари барпо этилди.

Президентимиз госяси ва ташаббуси билан ҳаётга татбиқ этилаётган бешта муҳим ташаббус ижросида ҳам ёшларнинг иштироки алоҳида бўлмоқда. Беш ижобий ташаббус ижроси вилоятимиздаги 800 мингдан ортиқ йигит-қиз ҳаётга кириб бораётгани бугун улар эришаётган ютуқ ва марраларда намоён бўляпти.

Икки йилдирки, ёшлар ташкилотиде фаолият юритаман. Журналистлик фаолиятим билан бир қаторда ёшлар манфаатини ҳимоя қилиш, уларнинг хоҳиш-истакларини ўрганиш ва қўллаб-қувватлаш доим менга куч

ва шижоат бағишлайди. Жиззах вилоятида бешта ташаббусни амалга ошириш, ёшлар ва болалар ҳуқуқини ҳимоя қилиш, ёш аёл-қизларнинг жамиятда муносиб ўрин эгаллашига кўмаклашиш асосий вазифаларим сирасига кириди. Бугун қомил ишонч билан айтманки, шу пайтгача эришган ютуқларим, ошиб бораётган ҳар бир довон, жамиятда ўз ўрнига эга бўлиш учун босаётган ҳар бир қадамим сабабчиси ёшларига эътибор юксак бўлган юртда яшаётганим ва ёшларга оид давлат сиёсатининг ҳар бир ёш ҳаётига кириб бораётганида, деб биламан.

Президентимиз табриғида ёшларга билдирилган ишонч Ўзбекистон ёшларини оруз қилишга, келажакка ишонишга, ниятларининг катта-катта мақсадларга айлантиришга ундайди. Бугун Ватан биздан энг кучли, энг зукко бўлишни талаб қилмоқда. Бугун оталар бизга ишонмоқда, оналар бизга ишонмоқда, авлодлар биздан ўрнак олишга интилушмоқда. Зеро, Президентимиз ишонч билдирганидек, халқимиз, Ватанимиз ёшлардан буюк ишларни кутмоқда. Шу муқаддас ишонч ва масъулиятни ҳар томонлама оқлаш, унга муносиб бўлиш — дунёдаги энг улуг бахтдир.

Илм ва изланишдан чарчамайман

Мухриддин ЁҚУБОВ,
Бухоро муҳандислик-технология институтининг
талабаси, Беруний номидаги
давлат стипендияси соҳиб:

— Барча тенқурларим қатори Президентимизнинг байрам табриғидан ўзгача қувват ва рағбат олдим. Дунёнинг бошқа бирор давлатида алоҳида сананинг Ёшлар кунини эътиб белгилангани ва давлат раҳбари томонидан табрик

йўлланиши ҳақида эшитмаганман. Демак, бизга билдирилаётган ишонч юксак. Уни оқлаш ҳар биримиздан алоҳида масъулият талаб этади.

Зиммамга юкланган масъулиятни адо этиш учун илм йўлини танладим. Бир қанча янгиликларга қўл урдим. Жумладан, Ўзбекистон Республикаси Интеллектуал мулк агентлигига 2 та ихтиром учун патентга ариза топширдим. Бугунги кунга қадар ўндан ортиқ мақола ва тезисим нуфузли хорижий ва маҳаллий илмий нашрларда чоп этилди.

2018 йилда "Талабалар инновацион голяри ва бизнес-лояхалари" қўрик-танловининг "Минтақани ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш" номинацияси бўйича ғолиб бўлдим. "Йил талабаси — 2019" республика танловининг "Йилнинг энг фаол ихтироичи-инноватор талабаси" номинациясида 3-ўринни эгалладим. Ҳозир ҳам устозларим ёрдамида илмий ишларимни давом эттириш билан бирга, бир қанча янги гоа ва лойиҳалар устида изланипман.

Усмонали НОРМАТОВ,
журналист

Сариосиё туманидаги “Ёкутли бог” маҳалласида яшовчи Абдукарим Жумаев узок вақт қишлоқ мактабида ўқитувчилик қилди. У дарс берган даврда ўқитувчининг маоши паст, бир этак фарзандларини едириш, қийинтириш учун турмуш ўртоғи Менгдона Холева иккисининг топгани баъзан етиб, баъзан етмасди. Абдукарим ака ва турмуш ўртоғи қўшимча даромадга эга бўлиш учун томорқада ҳар хил зироатлар ўстириб, ҳосилни бозорга чиқарди. Ўша кезларда одамлар ҳозиргидек иссиқхона қуришга қизиқмаган ёки имкони етмаган шекилли, муаллим ерга сирларни сукиб чиқиб, устига плёнка ёпиб, лимон кўчатлари ўстира бошлади. Томорқанинг қолган қисмида картошка, пиёз, сабзи етиштирди. Лимон кўчатлари мевага киргач, йил сайин оиланинг даромади ортиб борди.

Иш билганга — балли!

ТОМОРҚАДАН ТОМИБ ТУРСА, ДАРОМАД МЎЛ БЎЛАДИ

етган эмасми, ўғлининг раъйини қайтармади. “Эпласанг, қилавер”, деб ўз ҳолига қўйди.

Орада Инъом Тошкент вилояти Зангиота туманига келин бўлиб тушган опасиникига меҳмонга борди-ю, тўрт ой қолиб кетди. Сабаби, опасининг қўшиниси шаҳардаги олийгоҳлардан бирида ишлар, бўш вақтлари томорқасидаги иссиқхонадан чиқмай меҳнат қиларкан. Инъом домланинг иссиқхонасида шигил-шигил ҳосил туккан лимон дарактлари ва помидор, бодрингга ҳавас қилди. Иккисининг мижози тўғри келди. Меҳнаткаш Инъом домлага ёқиб қолди. Домла қўли очик одам экан. Инъомга ёрдами учун пул берарди, аммо Инъом пулни олмай, билмаганларини ўргатишини сўрарди.

Қарийб тўрт ой домланикида ётиб ишлаб, тажриба ортирган Инъом қишлоққа қайтган, иссиқхона қуриш ва томорқада зироатлар ўстиришга киришди. Абдукарим домла нафақасининг рўзгоридан орган қисмини йиғиб қўйган экан. Бу маблағ Инъомга сармоя бўлди, темир-терсак, плёнка келтириб, отаси ўстирган лимон дарактларини ўзи қурган иссиқхона ичига олди. Шу зайл олий маълумотли иқтисодчи Инъом Жумаев томорқадан йилга 10-12 миллион сўм фойда ола бошлади.

2012 йил Сариосиё туманида қимомши савдо орқали ер сотилишидан хабар топган Инъом комиссияга учрашиб, тендерда қатнашди. Ҳужжатлар

расмийлаштирилиб, унга ҳовилиларига яқин даладан бир гектарини ажратишди. Бу заминга ёш деҳқон банкдан кредит олиб иссиқхона қурди ва лимон ниҳолларини ўтказди. То ниҳоллар ҳосилга киргунича иссиқхонада эртани сабзавот ва кўчатлар етиштирди. Кўз очиб юмгунча деганларидай, 700 туп лимон даракти шигил-шигил ҳосил тугди.

Инъом Жумаев ёш бўлса ҳам эпли тадбиркор. Иқтисодчи эмасми, фойда билан зарарни дарҳол чамалайди. Маҳсулот етиштиришни билган деҳқон сотишни ҳам эплаши керак, деган шiori билан ишлайди. Айни лимон пишган пайтда харидорлар маҳсулотнинг килосини 5 минг сўмдан сўраб келди. Инъом шошилмади, лимонларини улғуржи савдога қизиқиб, бериб юбормади. Ҳовилиларида ертўла бор. Бу жойда мевани, жумладан, лимонни ҳам ҳозир дарахтидан узилгандай анча вақтгача сақлаш мумкин. Ҳар донда лимонни эринмай қозғаша ўради, тахта қутиларга жойлаштириб сақлади. Ертўла об-ҳавоси мўътадиллиги учун лимонлар то март ойигача яхши турди. Харидор килосини ўн минг сўмдан улғуржи олиб кетди. Тадбиркорлиги эвазига Инъом банкдан олган кредитни бир мавсумда тўлаб қутулди. Иссиқхонаю лимон ниҳоллари кўчас мулкига айланди. Кейинги мавсум қўшилларининг лимонини ҳам арзонроқ олиб, ертўлада сақлади. Айрим йиллар ўзиники ва қўшиллардан

харид қилгани ҳисобига 10-15 тонна лимонни қимматроқ сотади. Масалан, ўтган йили лимонга харидор келавермагач, асосий қисмини эртароқ сотди-да, 3 тоннасини ертўлага солди. Март ойида килотраммига 35 минг сўмдан харидор чиқди.

Инъом Жумаев фақат лимон даромади билан чекланмайди. Лимон дарактлари орасидаги бўш жойга, шунингдек, отасининг томорқасига симни эгиб, устига плёнка ёпиб помидор, бодринг, ҳар хил гуллар етиштиради. Сабзавот экинлари кўчатлари етиштириш илмини мукамал билади. 2019 йилнинг декабрь-январь ойларида харидорлар 500 минг туп помидор, бодринг кўчатларини талашиб олиб кетди. Ҳатто айримларга етмай ҳам қолди. Чунки кейинги йилларда Сариосиё, Ўзун туманлари аҳолиси томорқаларида иссиқхона барпо этиб, эртани помидор ва бодринг етиштиришмоқда. Кўпларнинг иссиқхонаси бор-у, лекин кўчат тайёрлашга укуну йўқ, Инъом Жумаев ҳар туп кўчатни 1-1,5 минг сўмдан сотиб, “Теплакцион омад” деҳқон ҳўжалигини янада ривожлантиришга сарфлади.

Ўтган йил охирларида Инъом Жумаевга туман ҳокимлигидан Европа тикланиш ва тараққиёт банкнинг AIFAT линияси асосида кенроқ ҳажмдаги иссиқхона барпо этиш учун кредит ажратилишини маълум қилишди. Анча илгари йирироқ иссиқхона қуришга ер ажратишларини

сўраб, ариза топшириб қўйганди. Кредит баҳона бўлди-ю, маҳалла ҳудудидаги фойда бермаётган олчазорни тадбиркор Инъом Жумаевга дарҳол ажратишди. 150 миллион АҚШ доллари миқдорида олинган сармоя ҳисобига 1,3 гектар майдонда замонавий иссиқхона барпо этилди.

— Андижондан келган ишбилармонлар кредитнинг асосий қисмига иссиқхона қуриб беришга даъвогар бўлди, — дейди Инъом Жумаев. — Дарҳол ҳисобини чиқардим, чамаладим. Одам қилган ишни одам қилади. Қишлоқдаги абжир пайвандовчилар билан иссиқхонани ўзимиз кўрсак, маблағ тежаларкан. Ўқимай ишни бошладик. Тошкентдан профил, амуртура келтирдик. Тўрт ой деганда, 1,3 гектарлик замонавий иссиқхона бунёд бўлди. Плёнка қоплаш ва томчилатиб сугориш тизимини ҳам ўзимиз уддаладик. Мухими, ҳам маблағ тежалди, ҳам маҳаллий усталадар ромадди бўлди.

Кўчат тайёрлаш илмини пухта эгаллаган тадбиркор Инъом Жумаев январь ойида иссиқхонада помидор ва бодринг кўчатлари ўтказишга киришди. “Вазира” навли 40 минг туп помидор ва “Орзу” навли 4 минг туп бодринг кўчати агротехника талаблари асосан парваришланди. Тўр ош кўзга маълум, деганларидек, иссиқхонадаги ниҳоллар тўккан ҳосилни кўриб, ҳавасингиз келади. Апрель ойидан бери тадбиркорлар пишиб етилган маҳсулотларни ички бозорда сотяпти. Помидор

2020 йил 1 июль, 120-сон

пишганда килоси 12 минг сўмгача чиқди. То августгача иссиқхонадан 200 тонна помидор, 20 тоннадан зибд бодринг йиғиштириб олиш режалаштирилган.

Ёш тадбиркор шу йил кредитнинг 30 фоизини иссиқхона даромади ҳисобига қопламоқчи. Туман бандлик маркази тавсиясига асосан ишга жалб қилинган 21 нафар ишчининг тенг ярим маошини ва тушлик харажатларини Инъом Жумаев тўламоқда. Яна йигирма нафар мавсумий ишчига иш тақсимланган.

Қарийб 3 гектар иссиқхона ва 20 сотих томорқага зироат ўстириш учун йилга 30-35 тонна гўнг талаб қилинади. Маҳаллий ўғитни пулга ҳисобласангиз, анча маблағ керак. Тадбиркор Инъом Жумаев бунинг ҳам чорасини топган. Иссиқхонага туташ қурилган ёзги ва қишки бостирмаларда Украинадан келтирилган тўрт бош зотли қорамол бутунгача ўттиз бошга етди. Зотли сигирлардан ҳар куни 180 литргача сут соғиб олиниб, аҳолига сотилмоқда. Бундан ташқари, жайдари қорамол ва қўйлар сони ҳам кўпаймоқда.

Меҳнат инсонни тарбиялайди, улуглайди, деган сўзининг нақадар ростлигини Инъом Жумаев чорвачилик ҳўжалигида исботлади. Ҳозир молбоқар бўлиб ишлайётган Мелик Жалилов бундан уч йил илгари ичкиликка берилиб, етишмовчилик туфайли оиласида кун ора жанжал эди. Мелик акани Инъом молбоқар қилиб ишга олди-ю, ичкиликни тўхтатди. Бугун Мелик Жалилов ҳар ой рўзгорига икки миллион сўм элтаяпти. Яна денг, еб-ичари, кийим-кечаги тадбиркор зиммасида. Инъом ҳам чораси ишончли қили қаровида эканидан хурсанд.

Ёш тадбиркор Инъом Жумаев суҳбат асосида бир йиллик соф фойдаси 100 миллион сўмдан ортишини айтиб қолди. Бу гапга шуни қўшимча қилмоқчимизки, бир одамнинг тадбиркору уддабуронлигидан қарийб 50 нафар киши ишли. Уларнинг ҳар бири оиласида тўрт нафар киши яшашини ҳисобга олсак, Жумаевнинг ҳар бир ишни етти ўлчаб бир кесаётганидан икки оз нафар одам тўқ ва фаровон яшаётганлигини англаш қийин эмас. Иссиқхонасида етиштирилган помидор бодрининг тонна-тонна ҳосилидан минглаб одамлар баҳраманд бўлаётганини айтмасак ҳам барчага аён.

Яратиб, етиштириш иши билан банд Инъом Жумаевнинг ишчилари келгуси йил эрта баҳорда экиш учун помидор, бодринг кўчатлари тайёрлашга ҳозирдан киришган. Инъом Жумаев саҳийликда ҳам бошқа тадбиркорларга ўрнак. Карантин даврида кам таъминланган оилаларга 12 миллион сўмлик қишлоқ ҳўжалиги маҳсулотлари хайрия қилди. Қишлоқдаги боғчага рангли телевизор тўхфа этди. Терактор қишлоқдаги анчадан бери носоз артезиан кудугини 25 миллион сўмга таъмирлатди. Бошқа бир жойдан артезиан кудуги қаздириб, аҳолини ичимлик сув билан таъминлади.

Матбуот анжумани

Энди бирор ҳудудда “ҚИЗИЛ ЧИЗИҚ” бор-йўқлиги интернет орқали аниқланади

Соҳиба МУЛЛАЕВА,
“Янги Ўзбекистон” мухбири

Инсон иморатни не-не машаққат ва умидлар билан қуради. Тадбиркор-чи, таваккалнинг этагидан тутиб, борини қурилишга тикади. Шундай заҳматлар энди мевасини бера бошлаганида, ҳокимлик вакили келиб, ҳудудга қизил чизик тортилгани ва бузилиши кераклигини айтса-я...

Сизу бизга таниш манзара, шундайми? Энди бундай ҳолатга йўл қўйилмади. Сабаби, жорий йилнинг 1 июнидан бошлаб, Тошкент вилояти ва Тошкент шаҳрида синон тариқасида ишга туширилган “Шаффоф қурилиш” ахборот тизими аҳолига соҳага оид барча маълумотларни тақдим этади. Бу тизимга геопортал ҳам интеграциялаштирилган бўлиб, у орқали тадбиркорлар ва юртимизда иш бошламоқчи бўлган инвесторлар қаерда бино қуриш мумкинлигини билиб олишлари мумкин.

Қурилиш вазирлиги томонидан ташкил этилган матбуот анжуманида соҳани рақамлаштириш борасида қилинаётган ишлар ва уларнинг натижалари тўғрисида ҳисобот берилди. Унда айтилишича, вазирлик расмий сайтга қурилиш жараёни калькулятори ҳам жойлаштирилмоқда.

— Энди истаган киши ундан фойдаланиши мумкин, — дейди вазирлик ҳузуридаги қурилиш соҳасида АКТни ривожлантириш маркази раҳбари Санжар Абдуғаниев. — Ўзбекистонда бирор объект қурмоқчи бўлган тадбиркор бунинг учун ишни нимадан бошлаши керак, қандай

жараёнлардан ўтилади ёки қайси ҳужжатлар талаб этилади, ҳаттоки сарфланадиган маблағ ва вақт ҳажмигача бўлган ахборотни шу тизим орқали олиш имкониятига эга. Бунинг учун махсус параметрлар бўйича маълумотларни киритади ва ҳисоблагич унга сарф-харажатдан тортиб, қимга мурожаат қилишгача аниқ ахборот тақдим этади. “Шаффоф қурилиш” ахборот тизимини ишлаб чиқишда Россия Федерацияси ва Туркия тажрибаси ўрганилди. Улардаги қурилиш соҳасининг автоматлаштириш жараёнларини биз учун қулай бўлган жиҳатларини татбиқ этмоқдамиз. “Шаффоф қурилиш” ахборот тизими 2021 йил январь ойидан бутун республика ҳудудларида ишга тушади.

Мухим янгиликлардан яна бири, пудрат ташкилотларининг рейтингини ишлаб чиқилгандир. Ундан ишчи-муҳандисларнинг касбий биллими, корхона бажарган ишлари кўлами, солиқ тўлови ҳамда банкдаги ҳисоби каби маълумотлар ўрин олади. Рейтинг тизими тадбиркорларга тендерда қатнашишларида ёрдам беради. Тендер ва аукционлар

ўтказилишидан олдин талабгорлар маблағи, мутахассислари етарлиқ даражада эканлиги ҳамда техник имкониятлари тўғрисидаги маълумотларни киритиши ахборот тизимига керак. Ана ундан кейин у соғлом рақобатга кириша олади.

Қурилиш соҳасида энди йўлга қўйилаётган бу тизим, аввало, қозғобозликка чек қўяди. Қолаверса, жараёнда инсон омили кескин камайдди. Тақдим этилиши лозим бўлган ҳужжатлар сони ҳам 14 тадан 6 тага қисқаради.

Тадбирда тилга олинган яна бир масала — қурилиш соҳасида ҳалигача эски нормалар асосида иш олиб борилаётгани бўлди. Мутахассисларнинг хабар беришича, 2020 йилда жами 60 та янги норма ишлаб чиқилиб, амалиётга жорий этиш режалаштирилган. Бу борадаги ишлар 2025 йилга қадар давом этади. Илк маротаба вазирлик ҳузурида Қурилишда техник меъёролаш маркази фаолиятининг йўлга қўйилгани юртимизда буй қўзғатган биноларнинг нафақат чиройли, балки сифат ва чидамлилиқ жиҳатидан ҳам мукамал ишланишга замин яратди, деган умиддамиз.

Долзарб мавзу

“ТЕМИР ДАФТАР”даги рўйхатлар қисқармоқда

Рўзимбой ҲАСАН,
журналист

Карантин даврида кам таъминланган, ижтимоий ҳимояга муҳтож, боқувчисини йўқотган, ногиронлиги бор шахслар ёки доимий иш билан банд бўлмаган фуқароларни иқтисодий қўллаш ҳақида кўпроқ гапирилиб, бу борада тезкор ва самарали тизим йўлга қўйилди.

Камбағаллик эса бошқа масала. Президентимиз йил бошида Хоразмга ташрифи давомида айнан камбағаллик масаласини ҳам кўтарган ва мутасаддилар эътиборига ушбу ижтимоий ҳолатни тезроқ ва самарали усуллар билан қисқартириш бўйича топшириқлар берганди. Айнан давлатимиз раҳбари эътиборидан сўнг жамлаётган, ҳар бир секторларда “темир дафтар” номини олган алоҳида рўйхатлар пайдо бўлди.

Хонка туманидаги тўртта секторда “темир дафтар”га киритилган оилалар 919 тани ташкил қилади. Ҳўш, бу қўлими ёки ози?

Туман аҳолиси сонига нисбатан олсак, мамлакатимизнинг бошқа ҳудудларига қараганда оз. Агар ҳар бир оилада ўртача 4 ёки 5 киши борлигини ҳисобга олсак, туман бўйича камбағаллик тоифасига кирувчи фуқаролар беш минг нафар атрофида. Бу туман умумий аҳолисининг 3 фоизига ҳам етмайди. Республикаимизда эса бу кўрсаткич ўн уч фоизга яқинроқ.

Тумандаги секторларда “темир дафтар”га киритилган оилаларга карантин жорий қилингандан буён тўрт мартадан моддий ёрдам кўрсатилган. Аммо халқимизда “Қўлдан берганга қўш тўймас” мақоли борлигини

ҳам унутмайлик. Карантин шароитида бундай оилаларни ҳар қандай қўллаб-қувватлаш, улар ҳолидан тизимли равишда хабар олиш савобли иш.

Бу билан масалага ечим топиш мушкул. Камбағал оилалар бундай ёрдамдан миннатдор бўлишлари асосида, уларда истаимиз-йўқми, боқимандалик қайфияти пайдо бўлади.

Аввало “темир дафтар”га киритилган оилаларнинг ишга яроқли аъзоларини мўқим иш билан таъминлаш орқали келажаги бўлган амалиётга эришиш мумкин. Бу борада қилинган амалий иш сифатида мазкур оилалардаги ишга яроқли 818 нафар фуқаронинг шу қўнғача 664 нафари бандлиги таъминланганини кўрсатиш мумкин.

Манзилли режа асосида тасдиқланган “йўл харитаси” бўйича туманда 4993 нафар ишсиз ёшдан 3442 нафарининг бандлиги таъминланганини ҳам айтиб ўтиш лозим.

Санаят эндидаги ривож топаётган ҳудудда мўқим иш ўрни ҳамиша муаммо. Фермер ҳўжалиқларида ишга қабул қилинган ёшларни бериладиган маош қониқтирмайди. Бу маош билан рўзгорининг қора қозонини қайнатиш мумкин. Аммо ёш оилаларнинг орзулари бор, улар ҳам бошқалар қатори яшашга интилади.

Хонқалиқларнинг қадимдан ерга меҳр беришлари, бир мавсумда шахсий томорқасидан икки ва уч марта ҳосил кўтаришлари ҳамиша вилоятнинг бошқа туманлари аҳлига намуна сифатида кўрсатиб келинади. Аслида тажрибага эга оила учун ер битмас-туғамас даромад манбаи. Туман ҳокимлиги айнан ишсиз ёшларга ер ажратиш орқали уларнинг бандлигини таъминлаш ва камбағалликни қисқартиришга катта уруғ бераётгани бежиз эмас. Шу мақсадда “Дургадик” маҳалласида 12,9, “Знахос” маҳалласида 57,6 гектар ер майдонини ажратилиб, ижтимоий ҳимояга муҳтож оилалар фарзандларига берилди ҳамда уларга уруғлик, минерал ўғит олиш учун субсидиялар ажратилди. Бу майдонларнинг 6,8 гектарида сабзавот, 13 гектарида полив ва картошка экилиб, аллақачон ҳосил кўтарилган.

Бир гектар ҳисобидан илк ҳосилдан олинган даромад ўртача 15 миллион сўмга боради. Бу оз эмас! Яна тақририй экиладиган қишлоқ ҳўжалиги маҳсулотларидан яна шунча даромад берадиган хирмон кўтариш мумкин.

Қолган эллик гектар майдонга эса шולי экилган. Бир гектар шולי Хоразм шароитида 25 миллион сўмгача даромад келтиради.

Хонқалиқлар эса деҳқончилик тажрибасига эгаликлари учун бу миқдорни янада ошира оладилар.

Энди тасаввур қилинг: бир гектар ерда деҳқончилик қилган камбағал оила аъзоси энг кўпи билан олти ой ичиде ўртача 25 миллион сўмлик маҳсулот етиштирсин. Қишлоқ шароитида беш кишилиқ оила ейиши, ичиши ва бошқа харажатлари учун икки миллион сўм етади. Негаки, қозонга тушадиган аксар маҳсулотлар томорқасидан чиқади. Демак, бир мавсумда ишлаб топган даромадидан орган пулни бизнесга йўналтириш мумкин. Тўғри, бу пулга корхона очиб, қоритиш қийин. Аммо уч бош бўкача олиб, қиш ва баҳорда яхшилаб боқиб, парваришласа, қарабиски, олти ойда бир сўми икки сўм бўлиб қайтиб турибди. Бу орада яна деҳқончилик қилиш мавсуми ҳам бошланади.

Ҳозир ғалладан бўшаган майдонлардан яна 79,5 гектар ер ёшларга тақририй экинлар экиш учун ажратилган. Бу майдонларга шולי кадалади ва қарабиски, уч ойга қолмай яна етти рақамларда ифодаланадиган маблағ чўнтагига қиради. Бу пуллар оиласини таъминлаш билан бирга янги даромад олиш учун пойдевор бўлади.

Камбағалликни қисқартириш мақсадида тасдиқланган “йўл харитаси”га асосан, 40 хондондаги ишсиз аёлларга қўлламада 50 дондан жўжа ажратиб берилганини ҳам эслатиш керак. Етти хазинанинг бири, деб таърифланадиган паррандачилик қаловини топган одам учун катта даромад манбаи. Шу орқали ҳеч бўлмаганда, қирқ хондон таъминоти ва иқтисодий муаммолари ечими топилса, бу катта гап.

“Темир дафтар”га киритилган оилаларнинг йиллар давомида юзгага келиб, ҳақиқатан темирдек тош қотган муаммолари ана шундай саяҳатлар туфайли юмшаётгани ва бу жараён тизимли давом этиши, аввало, ана шу оила аъзоларини ва ишхотларга дахлдорлик ҳисси билан яшаётганларни қувонтиради.

Чорвачилик

Жунни қайта ишлайдиган йирик кластер вужудга келади

Аброр УМАРҚУЛОВ,
“Янги Ўзбекистон” мухбири

Чорва — оила баракаси. Соғин сигири бор рўзгорнинг дастурхони файзли бўлади, бундан қўшимча даромад олади. Шу боис, юртимизда чорвачиликни ривожлантириш, бу борада тадбиркорликни кенг йўлга қўйишга устувор аҳамият қаратиляпти. Мақсад аҳолининг арзон, сифатли гўшт ва сўт маҳсулотларига бўлган эҳтиёжини таъминлашдир.

Сўнгги йилларда мамлакатимизда чорвачиликнинг эчкичилик тармоғи ҳам анча ривож топди. Эчки аҳоли хонадонларида сўт, гўшт, жун, тивит, териси учун боқилади. Жониворнинг сўти оқсил ва енгил ўзлаштирилувчи ёғларга бойлиги эътиборли. Таркиби она сутига яқин қўрилган эчки сутидан мис, рух, марганец, йод каби микроэлементлардан ташқари камқонликнинг олдини олишда муҳим аҳамиятга эга бўлган кобальт моддаси нисбатан кўп учрайди.

Давлатимиз раҳбари шу йилнинг 26 июнь кўни Наманган вилоятига ташириги чоғида Поп туманида азалдан мавжуд бўлган, жун йўналишидаги эчкичилик билан шуғулланишга ихтисослашган тажрибасини қайта тиклаш, жун етиштириш ва қайта ишлаш бўйича кластер ташкил қилиш, Поп ва Чўст туманларидаги 1,5 минг хонадонга 20 мингта қўй ва эчкини шартнома асосида тарқатиш бўйича кўрсатмалар берди.

Бугун айни шу тажрибани қайта тиклашга интилаётган Поп туманидаги “Асадбек Чоркесар” фермер хўжалигида хонаки эчкилар билан бирга, ангор зотлиси ҳам боқилади. Йил бошида Қирғизистон Республикасидан 2000 бош насли ангор зотли эчки, 400 бош ҳисори зотли қўй олиб келинди. Фермер хўжалиги томонидан аҳоли билан шартнома тузилиб, туманининг “Чоркесар” маҳалласида яшовчи 155 та аҳоли хонадонига 15 бошдан 30 бошгача, жами 2100 бош эчки ва 30 та хонадонга 20 бошдан, жами 300 бош қўй кооператив усулида тарқатилди.

— Болаликдан оилада қўй-эчки боқамиз, — дейди фермер хўжалиги раҳбари Абдумалик Йўлдошев. — Кейинчалик бу қизикчи 2007 йилга келиб, қўйчиликка ихтисослаштирилган фермер хўжалигига тамал тоши бўлди. Ҳозир эътиборни ангор зотли эчкига қаратганимиз. Бу зотдаги эчкилар сержун ҳисобланади. Ўзбекистонда ангор эчкичилигига 1936 йили АКШнинг Техас ва Нью-Мексика штатларидан Поп туманига шу зотли жонзотлар келтирилиши натижасида асос солинган. Наманганда бир пайтлар бундай эчкиларнинг юз минглаб суруви бўлган. Афсуски, соҳага эътибор сусайгани боис, инқирозга юз тутди. Президентимиз чорвачиликка эътибор қаратгани, айниқса, ўтган йилги ташириги чоғида фермерлар билан учрашиб, ангор эчки зотини қайта тиклаш, боқил ва қўлайтириш борасида берган тақлифлари бу тармоқнинг қайта жонланганига олиб келди. Ҳозирги кунда фермер хўжалигимизда 850 бош ангор зотли эчки ва 100 бош ҳисори зотли қўй парвариси қилинмиш. Йил охирига қадар Туркиядан 10 минг бош ангор зотли эчки ва

яна шунча бош ҳисори зотли қўй олиб келамиз. Бу лойиҳамиз учун 140 минг долларга тенг банк кредити берилди. Насиб қилса, шу йил охирига қадар лойиҳамиз амалга ошса, олиб келинган эчкиларни кооператив усулда аҳолига тарқатамиз, шу орқали туманда 1000 та янги ишчи ўрин яратиш ниятимиз бор.

Абдумалик Йўлдошевнинг айтишича, бу жониворлар озукага талабчан эмас, экин қолдиқлари, сабзавот-полиз чиқиндилари, бута ва даракт барглари билан ҳам озиқланаверади. Қўз ва қиш фаслида ҳар бир бош эчкига 0,5 кг. табиий ўт ва 300 — 400 грамм ем берилади. Хонадон соҳиблари ёз даврида қишлоқ учун ҳар бир бош эчки ҳисобига 150 — 200 кг. дағал хашак ва 30 — 40 кг. концентрат озука ҳамлайди. Бунинг учун фермер хўжалигига озука учун 1570 гектар ер ажратиб берилган. Шундан 20 гектари экин ер майдони бўлиб, қолган 1550 гектари табиий яйловлардан иборат.

— Эчки ўртача 9 — 10 йил яшайди, хўжаликда 7 — 8 йил фойдаланиш мумкин, — дейди Абдумалик Йўлдошев. — Хонаки зотларнинг қўйи серпушт: ҳар 100 бош урғочи эчкидан 150 — 250 бош улоқ олинади. Яхши озука шароитида асраб боқилганда йилга 2 марта болалади. Такаларининг тирик вази 60—65 кг. дан 100 кг. гача, урғочлариники 40—60 кг. Серсўт зотларидан йилга ўртача 450—550 кг. гача сўт соғиб олинади. Сўтининг ёғлилиги 3,8 — 4,5 фоиз. Такалардан 4 — 6 кг. урғочилардан 3—5 килограммдан жун қирқиб олинади. Сертвит зотларидан 0,2 — 0,5 килограммдан 2 килограммгача тивит тараб олиш мумкин. Яхши боқилган катта ёшдаги эчки 20 — 28 кг. гўшт ва 4 — 6 кг. ёғ, 7 — 10 ойлик эчкилар эса 12 кг. гўшт ва 1,5 кг. ёғ беради.

“Асадбек Чоркесар” фермер хўжалиги фаолияти кластер усулида ташкил этилган. Масалан, аҳолини иш билан таъминлаш, айниқса, кам таъминланган ҳамда ижтимоий ҳимояга муҳтож ва ёш оилаларни қўллаб-қувватлаш мақсадида 20 гектар экин ер майдони ҳар бир хонадонга 30 сотихдан жами 66 та аҳоли хонадонига ажратиб берилди. Ердан чиққан маҳсулотни фермернинг ўзи сотиб олади. Ундан ташқари, аҳолига боқишга берилган эчкиларнинг жунни ҳам фермер хўжалиги томонидан харид қилинади. Жун қайта ишланиб, пайпоқлар, турли кўрнимидagi рўмонлар, камзул, шарфлар ишлаб чиқарилмоқда.

— Фаолиятимизни кенгайтириш мақсадида жунни қайта ишлаш ва тикув-трикотаж маҳсулотлари ишлаб чиқаришни ҳам йўлга қўйганмиз. Шу пайтгача жунга ишлов бериш технологиямиз эскича эди. Яқинда Хитойдан 140 минг АКШ долларини қийматидagi жунни қайта ишлаш технологиясини олиб келиб, ишга туширдик. Ушбу жараёни тўлиқ йўлга қўйиш орқали туманда 200 та янги иш ўрни яратилади. Шу йил якунига қадар жун маҳсулотларини қайта ишлаш ҳисобига экспорт салоҳиятини 200 минг АКШ долларига етказиш кўзда тутилган.

Насли чорвани ривожлантириш ва жунни қайта ишлаб чиқаришга ихтисослаштирилган “Асадбек Чоркесар” фермер хўжалиги маҳсулотлари Европа бозорларига ҳам кириб бори. Замонавий технологиялар ва тадбиркорларга берилаётган эътибор туфайли корхона дунёдаги йирик корхоналарга бўйлаша оладиган кластерга айланиши шубҳасиз.

Меморандум

Корея Республикаси ва Марказий Осиё давлатлари ўртасидаги ҳамкорлик Ўзбекистон ташаббуси билан янги босқичга кўтарилмоқда

Ирода ТОШМАТОВА,
“Янги Ўзбекистон” мухбири

Савдо-саноат палатасида яна бир йирик халқаро ҳамкорлик меморандуми имзоланди. Видеоконференцалоқа шаклида ўтказилган маросимда Ўзбекистон, Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон, Туркменистон Савдо-саноат палаталари ҳамда Корея халқаро савдо уюшмаси вакиллари имзоси билан “Корея Республикаси — Марказий Осиё” ишбилармонлик кенгаши ташкил этилди.

Кенгаши тузиш масаласи 2019 йилда Қозоғистоннинг Остона (ҳозирги Нур-султон) шаҳрида бўлиб ўтган XII Марказий Осиё ҳамкорлик форумида муҳокама қилинган эди. Ўзбекистон ташаббуси ва саъй-ҳаракати билан бугун маъруз келишув расмий ҳамкорликка айланди.

Онлайн тарзда ўтказилган маросимни Корея халқаро савдо уюшмаси раиси Ким Ёнгжу очиб берди. У Марказий Осиё давлатлари вакиллари яна бир ҳамкорлик билан кўтара, ушбу меморандум унга аъзо давлатлар ўртасидаги иқтисодий ва савдо-сотиқ муносабатларини янги босқичга олиб чиқишга ишонч билдирди.

Шундан сўнг учрашувда томонлар Корея Республикаси ва Ўзбекистон, шунингдек, Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон, Туркменистон ўртасидаги амалий ва узоқ муддатли ўзаро ҳамкорлик чоралари, иқтисодий ривожланиш соҳасига Жанубий Кореянинг илғор тажрибасини жалб қилиш, янги

қўшма корхоналарни ривожлантиришга хисса қўшиш масалаларини муҳокама қилди.

— Ҳамкорлик доирасида амалга оширилиши режалаштирилган ишлар ҳар оптика давлатнинг ҳам инвестицион ва савдо салоҳиятини кенгайтиришга имкон яратди, — деди Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси халқаро ҳамкорлик бошқармаси етакчи мутахассиси Шохрух Шумордов. — Янги ташкил этилган кенгашнинг асосий мақсади ҳам унга аъзо мамлакатлар тадбиркорларини бирлаштириш ва уларнинг ўзаро савдо алоқаларини ривожлантиришдан иборат. Бунинг учун “Жанубий Корея — Марказий Осиё” ҳамкорлик бизнес форумини ташкил этиш ҳам кўзда тутилган.

Йилгилишда Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси раиси Адхам Икромов иштирокчи давлатлар ўртасидаги иқтисодий ва савдо алоқаларини мустақамлашга қаратилган бир қатор тақлифларни илгари сурди. Онлайн учрашувда “B2B” музокаралари ва кооперацион биржаларни ташкил қилиш масаласи ҳам муҳокама марказида бўлди.

Маросим сўнггида томонлар ҳар йили “Жанубий Корея — Марказий Осиё” ҳамкорлик форуми доирасида ишбилармонлик кенгаши йигилишларини ўтказишга келишиб олди.

Вазирлар Маҳкамаси қарори билан 2021–2027 йилларда кўп квартирали уйлардаги лифтларни таъмирлаш ва янгилаш дастури тасдиқланди. Ана шу вақт мобайнида 2102 та кўп квартирали уйда 84 та лифтни таъмирлаш, 3478 тасини янгисига алмаштириш мўлжалланган.

Қўлайлик

Абдурауф ҚОРЖОВОВ,
иқтисодий шарҳловчи

Маълумотларга қараганда, ҳар кун дунёда лифтан 85 фоиз шахар аҳолиси фойдаланади. Ўзбекистонда ҳам бу борадаги кўрсаткич кейинги йилларда ортиб борапти. Наники пойтахтимизда, балки вилоят марказларида ҳам кўп қаватли уйлар қуриляпти, алоҳида массивлар қад ростляпти. Аксарияти етти ва ундан юқори қаватли уйларнинг ҳар бир йўлагини лифтсиз тасаввур қилиш қийин.

ЗАМОНАВИЙ БЕМИННАТ ХИЗМАТ

кўп қаватли уйлардаги лифтларни таъмирлаш ва янгилаш ҳисобига амалга ошади

Вазирлар Маҳкамасининг жорий йил 12 июндаги “2021–2027 йилларда республикадаги кўп квартирали уйларнинг лифт

ускуналарини таъмирлаш ва янгилашга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”-ги қарорига кўра, республикадаги мавжуд

лифтларни таъмирлаш ва янгилашга давлат бюджетидан маблағ ажратилиши кўзда тутилган.

Эскини ямаб, эсинг кетади

Ҳукуматнинг соҳага доир қарори бундан ўн йил олдин ҳам қабул қилинган. Лекин унда белгиланган таъмирлаш ва янгилаш чоралари бажарилмай қолгани, молиявий маблағлар чеклангани, ўз вақтида даврий техник хизматлар кўрсатилмаганига бориб тақалади. Бунинг азобини юқори қаватли уйларда яшовчи фуқаролар тортди келишди.

Тошкент шаҳрида ва вилоят марказларида барпо этилган етти, тўққиз ва ундан юқори қаватли уйларнинг аксарияти ўтган асрнинг 70-90-йиллари барпо этилган. Уларга ўрнатилган лифтлар эса йиллар давомида ўз умрини ўтаб бўлган. Бунинг устига, мамлакатимизда улар учун эҳтиёт қисмлар ишлаб чиқарувчи корхонанинг ўзи йўқ. Кўп квартирали уйлардаги лифтлар ҳам мулкдорларнинг умумий мулк ҳисобланади, уларга муайян бир лифтга хизмат кўрсатишга ихтисослашган давлат ёки хусусий ташкилотлар томонидан шартнома асосида хизматлар кўрсатиб келинмоқда. Бироқ ҳозирги кунда лифт ускуналарини бўйича мутахассислар етишмапти. Бунинг оқибатида уларнинг шартнома тузган уй-

жой мулкдорларига ёхуд ширкатларига ўз вақтида сифатли хизмат кўрсатишга қўриб етмайди.

Охир-оқибат юқори қаватда истиқомат қилувчилар устани ўзлари ишлаб топиларига, унинг ҳар бир “ташириғини” пул йиғиб, сийлашларига тўғри келади. Эскини ямаб, эсинг кетади, деганларидек, бу ускуналар орадан кўп ўтмай яна бузилади. Эҳтиёт қисм деган нарсани анқонинг уругига айланган, ҳожаббарор усталар уни бирор жойда

Мақсад аниқ, ижро механизми қандай ишлайди?

Уй-жой коммунал хизмат кўрсатиш вазирлиги ҳузурида “Кўп хонадонли уйлар, иссиқлик таъминоти ва объектларни қуриш бўйича инжиниринг компанияси” ДУК ва унинг худудлардаги бўлимлари фаолияти йўлга қўйилган. Давлат ва маҳаллий бюджетдан ажратилган маблағлар айнан шу компания буюртмачилиги асосида ўзлаштирилади. Коммунал соҳанинг бошқа хизматлари қатори лифтларни таъмирлаш ва янгисига алмаштириш бўйича ҳам лойиҳа-смета ҳужжатларини тайёрлаш ҳамда лифтларни таъмирлаш ёхуд ўрнатиш бўйича тендер ва танловлар ўтказилади. Унда ғолиб чиққан корхона лифтларни ўрнатиш ва таъмирлаш ишларини бажаради.

Шундай тизимнинг мавжудлиги маъқул. Лекин қувватли хизмат кўрсатиш жараёни билан бундаси ким шуғулланади? Айнан мана шундай тузилманинг яхши ишламаслиги туфайли йиллар давомида муаммолар ҳал этилмай тўпнали келяпти, улар устига янгилари қўшилипти.

— Бу масалани ҳам тизимли ҳал этиш чоралари қўриляпти, — дейди Лазиз Ҳамидов. — Вазирлигимиз ҳузурида ташкил этилган “Таъмирлаш-тиклаш” давлат унитар корхоналари негизида “Тез коммунал хизмат” сервислари фаолияти йўлга қўйилди. У худди тиббий тез ёрдам хизматига ўхшаш тарзда ишлайди. Ҳозир бу борада вилоятларда туну кун фаолият кўрсатадиган диспетчерлик хизматлари 1184 қисқа рақами орқали ишламोқда. Шу жумладан, Тошкент шаҳрида ҳам 1055 қисқа рақами ёхуд Тошкент шаҳри ҳокимлиги ҳузуридаги “Тошкент лифти хизмати” давлат унитар корхонасининг телефон рақамларига хонадон эгалари лифти билан боғлиқ ҳар қандай масалалар мувожаат қилишлари мумкин. Айтиш жоиз, бу хизмат буюртма асосида пулли ёки уй-жой ширкатлари билан шартнома тузиш асосида бўлади. Қолаверса, лифтларнинг техник ва авария ҳолатларини реал вақт режимида қайд этувчи замонавий рақамли электрон дастурини ишлаб чиқишга замонавий хизмат сифатини тубдан ўзгартирди.

Ўрта махсус таълим бўғинида лифтларга хизмат кўрсатувчи техник мутахассисларни ўқитиш ва уларнинг касбий билим олиши учун шароит яратиш орқали келажақда ушбу йўналишда кадрларга бўлган эҳтиёжни тўлдиришга эришиш чоралари қўрилади.

2021–2027 йилларда кўп квартирали уйлардаги лифтларни таъмирлаш ва янгилаш дастуридан ўрин олган вазифаларни тўлиқ бажаришга етти йил вақт кетади. Ўз навбатида, бу вақт мобайнида ҳам юқори қаватли уйлардаги лифтларга хизмат кўрсатиш эҳтиёт қисмларини талаб қилади. Бу масала қандай ҳал этилади? Умуман олганда, эски ва янги қурилаётган уй-жойларга ўрнатиладиган лифтларни ишлаб чиқариш билан шуғулланувчи корхоналарнинг имкониятлари қандай ёки бу қўрилмалар ҳам импорт қилинади?

— Тараққиёт жуда тез илгарилаб, лифтлар

ясатади ёки бузилиб ётганидан олиб, бошқасини тузатишга ишлатади. Шу тарика муаммолар ўз гирдобига айланаверади. Табиийки, бундай пайтда хавфсизлик талаблари масаласи ҳам мавжуд албатта.

Республика бўйича 2483 та юқори қаватли уйда 5922 та лифти мавжуд бўлиб, уларнинг 5000 дан зиёди (85 фоизи) Тошкент шаҳрида ўрнатилган. Бундан ўч йил аввал пойтахтимиздаги 1000 та лифтни янгисига алмаштириш режаси тасдиқланган эди. Ҳозирга қадар 971 тасида шундай ишлар амалга оширилди. Шунга қарамай, 2019 йил ҳисобидан вазирлиқнинг мурожаатлар билан ишлаш бўлимига лифти ускуналарини янгисига алмаштириш, уларнинг мукамал таъмирлашга муҳтожлик бўйича 300 дан ортиқ мурожаат келиб тушган.

— Бугунги кунда Тошкент шаҳридаги кўп квартирали уйлардаги 3162 та, яъни 65 фоиз лифти белгиланган 25 йиллик эксплуатация муддатини ўтаб бўлган, — дейди Уй-жой коммунал хизмат кўрсатиш вазирлиги бошқарма бошлиғи Лазиз Ҳамидов. — Қолган худудлардаги 392 та лифтни капитал таъмирлаш ёки янгилаш талаб этилади.

ҳам худди автомобиллар каби замонавийлашиб борапти, — дейди “Modern lift systems” масъулияти чекланган жамияти таъсисчиси Комрон Уйғунов. — Биз 2017 йилда Гулистонда лифти, эскалатор ишлаб чиқарувчи корхонани ишга туширган эдик. Талаб ва тақлифга қараб, яъни янгидан-янги кўп қаватли уйларнинг қурилиши туфайли лифтга ҳам эҳтиёт ортиб борапти. Ўз навбатида, буюртмачиларнинг талаблари ҳам ошган. Қўлай, шовқинсиз ва тезкор хизмат қилувчи электрон лифтлар тайёрлашни жаҳонда бу борада рўй бераётган ўзгаришлар асосида йил сайин тақомиллаштириб боришимизга тўғри келяпти. Ўтган йили 1300 дан ортиқ лифти етказиб бердик, буюртмаларнинг талабини ҳисобга олиб, Тошкент вилоятининг Юқори Чирчиқ туманида ҳам шундай ускуналар йиғувчи қувватни очдик. Ҳозир қуёв-механика заводини барпо этиш лойиҳаси устида иш олиб бораёмиш. Бу ерда тайёрланадиган лифтларнинг 90 фоизи маҳаллийлаштирилади ва хизмат кўрсатишда зарур бўладиган қарийб барча эҳтиёт қисмлар ҳам ишлаб чиқарилади.

— Айни пайтда Тошкент шаҳри, Самарқанд ва Сирдарё вилоятларидаги қўшма корхоналарда тайёрланаётган замонавий лифтларнинг техник параметрлари, сифат ва дизайн кўрсаткичлари ўрганилмоқда, — дейди Лазиз Ҳамидов. — Ўлар тақлиф этаётган маҳсулотлар бугунги кун талабларига жавоб беради ва зарур бўлса, тақомиллаштириб борилади. Лифтда юқори қаватларга кўтарилишга саноқли дақиқалар кетса ҳам уни соқин мусика оҳангларида ва ҳар жиҳатдан қўлай вазиётада ўтказиш ҳаммага ҳам хуш ёқади.

— Яна бир муҳим жиҳатта эътиборни тортмоқчи эдим. Жами 3554 та лифти таъмирлашни ва янгиланиши керак, — дейди Лазиз Ҳамидов. — Ушбу мақсадларга эса 665 миллиард сўмдан ортиқ маблағ талаб этилади. Битта лифтни капитал таъмирлаш учун ўртача 50 миллион сўм сарфланса, янгисига алмаштириш 190 миллион сўмдан 220 миллион сўмгача туради. Шунинг учун кўп қаватли уйда яшайдиганлар давлатимиз ёрдами қўламини тўғри баҳолашлари, замонавий қимматбаҳо ускуналарни асраб-авайлашлари, яхши сақланишига эришишлари керак. Яъни уларга худди ўзларининг шахсий мулкларига қарагандай муносабат маданиятини шакллантирсан, замонавий лифтларнинг хизмат умри узаяди, ўз қўлайлигини беминнат тақлиф этаверади.

Ижтимоий ҳимоя

“Қизлар овози”
платформасиЯнги лойиҳалар ва
амалий натижалар

Моҳистара МУҲАММАДЮНУСОВА,
Республика “Қизлар овози” клуби
бош координатори

Президентимиз томонидан илгари сурилган беш ташаббуснинг бири хотин-қизлар бандлигини таъминлашни назарда tutади. Мазкур йўналиш доирасида хотин-қизларни касб-хунарга ўргатиш, уларни иш билан таъминлаш ва бўш вақтини мазмунли ташкил этишга қаратилган тизимли ишлар амалга оширилди.

Жумладан, ўтган йили ташкил этилган “Қизлар овози” платформаси доирасида юртимиз бўйлаб қатор янги лойиҳаларга қўл урилди. Платформа доирасида сўнгги олти ой давомида республикамиз бўйлаб амалга оширилган юзга яқин лойиҳа етти юз нафарга яқин иштирокчини қамраб олди. Хусусан, пандемия даврида ҳам чет тилини ўргатиш, хунарсандчилик, пазандчилик ва бизнес курслари онлайн тарзда давом этди. Шунингдек, жорий йилнинг ўтган даври мобайнида клубга хотин-қизлар томонидан турли масалаларга оид юзга яқин мурожаат келиб тушди. Улардан 35 таси ижобий ҳал этилди, 49 таси кўриб чиқиш, ҳал этиш учун мутасадди ташкилотларга юборилди. Қолган қисмини тегишли ташкилотлар билан ҳамкорликда ҳал этиш чоралари қўрилмоқда.

Бугунги кунда Ўзбекистонда ва дунёнинг кўпلىк мамлакатларида хотин-қизларнинг ҳуқуқлари ҳамда қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш, хусусан, меҳнат ҳуқуқини кафолатлашга доир ҳуқуқий асослар яратилган. Афсуски, амалда ҳалигача айрим давлатларда аёллар меҳнат бозорига қўйилган кўпгина имкониятлардан тўлағича фойдаланмасдан, асосан, ҳақ тўланмайдиган меҳнат турлари, хусусан, бола парвариши, уй йўмушлари билан банд. Кўп ҳолларда эса аёлларнинг иш излаб чет элга чиқиш ҳолатлари қўзғатишмоқда.

Мамлакатимизда сўнгги икки йилда гендер тенглигини таъминлаш борасида муҳим қадамлар ташланган. “Хотин-қизлар ва эркаклар учун тенг ҳуқуқ ҳамда имкониятлар кафолатлари тўғрисида”ги, “Хотин-қизларнинг таълим ва зўравонликдан ҳимоя қилиш тўғрисида”ги қонунлар қабул қилинди. Гендер тенглигини таъминлаш стратегиясини ишлаб чиқиш ва қабул қилиниши мамлакатимизда инсон ҳуқуқларига нисбатан ҳурмат билан қарашни шакллантириш, юртимизнинг халқаро майдондаги нуфузини янада ошириш имконини берди. Ўзбекистон Республикасининг 2020-2030 йилларда гендер тенглигини таъминлаш стратегиясини лойиҳаси ушбу йўналиш бўйича давлат бошқаруви органлари, нодавлат нотижорат

ташкилотлар, халқаро экспертлар вакилларидан иборат илчи гуруҳ томонидан ишлаб чиқилди. Ўз навбатида, “Қизлар овози” клуби томонидан “Хотин-қизлар миграциясини тартибга солиш ва уларни одам савдосидан ҳимоялаш” мавзусидаги лойиҳа ишлаб чиқилди. Лойиҳадан қўзда тутилган мақсад кўннинг долзарб муаммоларидан бўлган иш-сизлиқни бартараф этиш ва чет элга ишлаган ошпақчилларнинг одам савдоси қурбонига айланишининг олдини олишдан иборат. Бундан ташқари, Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги ёрдамида чет элга мавжуд бўш иш ўринлари тўғрисида маълумотлар базасини шакллантириш, уларнинг ўзига хослиги ва эҳтиёждан келиб чиқиб, хотин-қизларга касб-хунарга, хорижий тилларни ўқитиш ва уларнинг хорижий мамлакатларга хавфсиз бориб-келиши ҳамда кафолатли иш ўринлари билан таъминланишини назорат қилиш қўзда тутилган. Шу билан бирга, чет элга хотин-қизларнинг ҳуқуқ ва манфаатлари ҳимоя қилинишини таъминлаш ҳамда ҳуқуқий масалалар бериш режалаштирилган.

Мазкур лойиҳани жорий этиш мақсадида “Қизлар овози” клуби Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги билан ҳамкорликда қатор ишларни амалга ошириш режалаштирган. Хорижа меҳнат қилиш учун бормоқчи бўлган хотин-қизлар рўйхатини ҳудудлар бўйича шакллантириш, улар учун тақлиф этилган бўш иш ўринларидан келиб чиқиб, касба ўргатиш бўйича онлайн ўқув курсларини ташкил қилиш, ишлаган чакирган хорижий корхона ва ташкилотлар билан меҳнат шартномаларини тузиш, хотин-қизларнинг тақлиф этилган мамлакатларга хавфсиз етиб бориш ҳамда кафолатли иш ўринлари билан таъминланишини назоратга олиш, чет давлатда яшаш давомида уларга мунтазам ҳуқуқий маслаҳат бериб турадиган “Хуқуқий кўмак” лойиҳасини амалга ошириш шўлар жумласидандир.

Бу саъй-ҳаракатлар Ўзбекистонлик хотин-қизларнинг дунёнинг қайси минтақасида бўлмасин, меҳнат ва ҳаёт хавфсизлигини таъминлаш, ҳақ-ҳуқуқлари топталишини ушбу йўналиш бўйича давлат бошқаруви органлари, нодавлат нотижорат

Водийларни яёв кезмоқдан мурод,
Шодлик ва бахт недир, англаш маънабди.
Қуддан келаётур бир нурли имодод —
Уйғоқ яшаб ўтган дарёлар қабди.
Шу Ватан, шу халқнинг оқиб мактаби,
Ҳамид Олимжоннинг ижод мактаби.

Ҳар йили баҳордан эгзай баҳардор,
Опоқ ифтор сочиб ўрик гуллари.
Устод баҳоратин айтман мактор,
“Бу боғлар бир боғлар бўлади ҳали”.
Муҳаббат, садоқат — сабот мактаби,
Зулфияхонимнинг ижод мактаби.

Жиззах шаҳридаги хийбондаги ҳайкал ҳам, Адиллар хийбониди қад ростлаб турган ёдгорлик мажмуалари ҳам бир улғур ибратдор. Шу ҳайкаллар ҳақида ўйлар эканман, ҳаёлимдан Президентимизнинг Шароф Рашидов таваллудининг 100 йиллигига бағишланган тантанали тадбирда сўзлаган нутқидаги бундай сўзлар ўтмоқда: “Бор-йўғи ўттиз беш йил яшаб, адабиётимиз осмониди чақмоқдек чакнаган нодир истеъдод соҳиби Ҳамид Олимжон ва атоқли шоира Зулфияхонимнинг ҳаёт ва ижод йўли ёш авлодимиз учун ҳар жиҳатдан ибрат намунасидир. Ана шу ижод маскани ёшларимиз, энг аввало, мунис ва лобар қизларимизнинг истеъдод ва қобилиятини рўйбга чиқариш, уларни Зулфияхоним каби вафодор, доно ва оқил, ўз юртига садоқатли инсонлар этиб тарбиялашда мустаҳкам замин бўлади. Бу маънавият қонақонасининг эшикларини нафақат Жиззах вилояти, балки бутун мамлакатимиз ёшлари учун очкидир. Бугунги маросимда иштирок этаётган сиз, азизлардан битта илтимосим бор: фарзандларимизни, айниқса, қизларимизни мана шундай гўзал масканларга кўпроқ олиб келсак, уларни адабиёт ва санъатнинг сирли дунёси билан ошно этсак, ўлайманки, нур устига нур бўлади”.

2019 йилда Ҳамид Олимжон таваллудининг 110 йиллиги мамлакат миёсиди кенг нишонланди. Ижод мактаблариди эса шоир ҳаёти ва фаолиятига бағишланган маҳорат дарслари ўтказилди. Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси “Ижод” жамоат фонди ҳомийлигиди ҳассос ижодкорнинг “Танланган асарлари” нашр этилди. Яқинда “Сўз чамани” лойиҳаси асосиди шоирнинг энг сара шеърларидан иборат ихчам китоб чоп этилди. Бу Адиллар хийбониди адабиётимизнинг муҳташам вакиллари сиймолари қаршиқсиди туриб дилдан кечган ўй-фикрларимдир. Уни сиз билан баҳам қўригим келди. Сўзимнинг якунида Ўзбекистон Қадрамони, халқ шоири устоз Эркин Воҳидовнинг қўлидаги фикрлари эсимга тушди: “Ҳамид Олимжон — ўзбек шеърятиди сира ўчмас из қолдирган шоир. Унинг лирикаси ҳали узоқ йиллар шеърый жўшқинлигининг, шавқ ва эҳтироснинг тисмоли бўлиб қолади. Ҳали қўл авлодлар унинг сатрларидан замонанинг ўтли нафасини туйиб, халқнинг хур, бахтиёр овозини эшитида”.

Адиллар хийбониди ҳайкаллари қўйилган ижодкорлар ҳаёти ва ижодини ўрганиш ва тарғиб қилиш учун пойтахтимизда олий ўқув юртлари масъул этиб белгиланган. Ҳамид Олимжон сиймоси Ўзбекистон давлат консерваторияси зиммасига тушган. Бу, албатта, бежиз эмас. Чунки Ҳамид Олимжон шеърлари ва достонлари халқона оҳангларга бой, тили муслиқий. Унинг поэтика ҳайрату ҳаяжон, нур сингари ойдин ва ҳароратли туйғулар билан йўғрилган шеърларини ҳофизлар қўшиқ қилиб қўйилган, ишонаман, бундан кейин ҳам қўшиқ қилиб қўйилади. Шоирнинг драматик достонлари асосиди йирик муслиқий асарлар яратилган ва бундан сўнг ҳам яратилади. Шунинг учун Ҳамид Олимжон ижодига консерватория руҳан яқин. Демак, миллий адабиётимизнинг улғу намоянасиди Ҳамид Олимжон ижодини ўрганиш давом этади.

“ЎХШАШИ ЙЎҚ
БУ ГЎЗАЛ БЎСТОН...”

Адиллар хийбони...

Ҳазрат Алишер Навоийнинг нурли сиймоси...

Адабиётимизнинг намоёндалари қиблага юзланган бу азиз зотга шоғирдлтигиз издошлик эҳтиромини изҳор этиб тургандек...

Биз Ватан дарсини, халқни ардоқлаш ва севиш илмини Ҳамид Олимжон меросидан ўргансак арзийди. Юртни беғараз, бетаъма суйиш ҳам назаримда қўтлуғ насибадир. Миллатни, Ватанни ухлоқ қалб, лоқайд кайфият билан асло яхши қўриб бўлмайди. Юртни севувчи кишининг дили қор каби оппоқ, қўёш тафти каби ҳароратли бўлиши лозим. Устоз Ҳамид Олимжон “Ўлка” сарлавҳали шеърда бундай деган:

Кўзларимни юммасан асло —
Дарё каби уйғоқ ўтурман.

Тутилган куниданоқ Ватан деб уйғонган шоир қалбининг тоза иккори бу. Шоир ибораларига таянган ҳолда, қоқилини икки дарё ювиб турган мисоли ёш келин — қўтлуғ заминда туғилмоқ қисматини берган Танг-рига қўп-қўп шўқроналар айтаман. “Ўзбекистон” шеърини ёзаётган чоғида устоз қалам соҳибининг ҳам қўнғилдан ҳозиргина мен айтган фикр-мулоҳазалар ўтган бўлса не ажаб. Шоирнинг “Бахтимиз тарихига”, “Ватан”, “Дарё тиник, осмон беғубор”, “Сиеб”, “Чирчиқ бўйлариди”, “Сўлмоқ бўлмас эл баҳориди” каби шеърлари калбимизга ҳазрат боболардан мерос бўлиб келаётган Ватан тақдирига барча бирдек дахлдор эканини сингдиради.

Иккинчи жаҳон уруши инсоният бошига оғир мусибатларни солди. Биргина ўзбек халқи бир ярим миллиондан ортққ дилбандидан айрилди. Қанча-қанча ўғлонлар бедарак кетди. Биров фарзандидан, биров ёридан, биров отасидан жудо бўлди. Ҳамид Олимжон ўша даврнинг энг фаол ижодкори сифатиди бу ҳолга жим қараб туролмас эди. Жангчилар қалбига руҳ бағишловчи, ортда Ватан — ота-она, оила турганини қўқур ҳис этишга ундовчи, ғалабага бўлган ишончини уйғотувчи асарлар битди. “Жангчи Турсун”, “Роксананинг кўз ёшлари”, “Интизорлик”, “Яқинлик”, “Севги” каби қатор шеърлари шулар жумласидандир. Масалан, “Шарққа кетганда” шеърдаги мана бу сатрлар орқали эзгулик, тинчлик деб ёвга қарши беомон курашган, осмонимиз мусаффо бўлсин дея дуо қилган эл доимо голиб бўлишини бадий ифода этган:

Ҳеч қачон, ҳеч қачон, ҳеч қачон!
Қўшини енголмас қоча зулумот!

Аён ҳақиқат шу, зулмат ҳеч қачон тонг, нурзиё устидан ғалаба қилган эмас. Иккинчи жаҳон урушидаги тарихий ғалаба ҳам шоир айтган ҳақиқатнинг воқелиқати исботидир.

Дунё яралибдики, киши қалбини севги, муҳаббат каби тоза туйғу ва тушунчалар мунаваар айлаб келади. Ҳамид Олимжон каби ўлмас ва бетакор туйғуларни ҳассослик, инча руҳият, ўзига хослик билан қаламга олган ижодкорлар адабиётда ҳодиса дея баҳоланади. Шу боис бўлса керак, унинг ёзганлари қалбга шундай ўрнашадики, худди тилинг учиди шу сўз турган эди-ю, уни Ҳамид Олимжон айтиб қўйгандек. Бу ҳам шоирнинг диллар қатиди яшириниб, беркиниб турган ҳаяжонларни ҳам, тиллар учиди турган, бироқ ҳали ҳеч ким айтмаган, бироқ айтишга чоғланиб турган покиза изҳорларни ҳам теран ҳис этишига бир далилдир. Қўшиқларга айланиб, эл қўнғилдан жой олган шеърлар — “Ўрик гуллаганда”, “Севги десам...”, “Энг гуллаган ёшлик чоғимда...”.

“...Яногинг узра хол бўлсам...”, “Ҳаёлимда бўлдинг узун кун...” муҳаббат лирикасининг энг гўзал намуналари деб айтишми мумкин. “Қуйғай” радиопи гўзалдан сатрлар:

Ёниб ишқинида қалбим қўлга айланса ажаб эрмас,
Кўзинг осмонга тушганда ловишга офтоб қўйғай.

Ушбу шеърни ўйган китобхон ёр ишқиди ёнган ошққ қалбининг қўлга айланишга ажабланмайди, ёрнинг нигоҳи осмонга тушган эса офтобни ҳам қўйдирди, деб ишонади. “Чароғи айланиб қўнғилими, тундек қол-қаро эрди, Қилиб бул қун ҳароботимни сан гулзор, хуш келдинг” деган мисралари эса шоир қўнғили имон чашмаси сувидан қониб ичганига ёрқин ишорадек таассурот беради менга. Ўзбекистон Қадрамони, халқ шоири, устоз Абдулла Орипов Ҳамид Олимжоннинг шеърятидан олган сабақлари

ҳақида бундай ёзади: “Ўзбек шеърятиди лириканинг энг гўзал ва нафис намуналари, албатта, бор. Лекин Ҳамид Олимжон лирикаси бошқа бирорта шоирнинг лирикасига асло ўхшамайди. Бу лирика мармар каби тиник, лекин совуқ эмас. Унда тасвир ҳам, оҳанг ҳам бўлакчадир: “Шағирлайди бетиним дарё, Шағирлайди ваҳм тўла жар”, “Холбуки, тун — бунда одатда, Бутун борлиқ ухларди сокин”, “Ҳаёлимда бўлдинг узун кун, Сени излаб қирғоққа бордим. Оч тулқинлар пишқирган тунда, Топиб бер, деб Ойга ёлвордим”. Бундоқ дурлар шодасини мароқ билан яна давом эттиришимиз мумкин. Жумладан, мен ўзим она тилимда яратилган бебаҳо байтларни ўқиб юришга муяссар бўлганимдан бир умр миннатдорман, бахтлиман. Ушбу сеҳрли мисраларни ойнанинг ним қоронғусида сокин шивирлаётган сўй бўйлариди жимгина такрорлаш нақадар ёқимли... Демак, лирика руҳининг сувератидир.

Ҳамид Олимжоннинг шеърый мисраларни сайқаллаш устида баҳодирона тер тўкиш маҳорати ҳам ҳали неча-неча авлод шоирларига ибрат бўлиб қолгусидир”.

Ҳамид Олимжон Ёзувчилар уюшмасиди ишлаб юрган кезлариди бахшио шоирларнинг бошини бириктириб, ўзбек халқ озаки ижодининг нодир намуналари бўлиши достонларни ёзиб олиш ишларида бош-қош бўлди. Халқимизнинг буюк бахши фарзанди — Фозил Йўлдош ўғлининг узидан 30 га яқин достон ёзиб олиниши, фақат айтишга осон. Бунинг заҳматини олимлар яхши билади. Бугунги кунда ҳам халқ озаки ижоди билан шуғулланаётган олимларнинг дастлабки манбалари ўша нашрлар экани инкор этиб бўлмас ҳақиқатдир. Олимларга ҳали-ҳамон Ҳамид Олимжоннинг иши ўрناк бўлиб келаётур. “Алломини” достонини биринчи марта нашрга тайёрлаб, сўзбоши ёзган адбичи миллат фидойиси, деб ата бўлади. Ҳамид Олимжоннинг достон ва балладалари ҳам адабиётимизнинг ҳазинасиди жаҳоирлардан, дейишимиз мумкин. “Ойгул билан Бахтиёр”, “Семург ёки Паризод ва Бунёд”, “Зайнаб ва Омон”, “Роксананинг кўз ёшлари” билан таниш бўлмаган ўзбек китобхони бўлмас керак. Бундай асарлар эса шунчаки пайдо бўлиб қолмаганига юқориди айтганларимиз далилдир.

Ҳамид Олимжон мумтоз адабиётимиз биллимониди ва тарғиботчиси сифатиди кўп хайрли ишларнинг бошида турди. Алишер Навоий таваллудининг 500 йиллиги Иккинчи жаҳон уруши йилларига тўғри келгани боис, юқори даражада нишонланмади. Аммо Ҳамид Олимжон туфайли Навоий асарлари рус, беларус, украин ва дунёнинг бошқа тилларига таржима этилди. Адабиётшунос олим сифатиди унинг ўзи Навоий асарлари таҳлилга бағишланган илмий мақолалар ёзди.

Таржимон сифатиди Жорж Байрон, Александр Пушкин, Константин Симонов асарларини маҳорат билан ўзбек тилига ўғирди. Айниқса, Константин Симоновнинг “Мени кутти” шеърый ўзбекча руҳда жанрлади. Қўшиқларга айланиб кетган бу мисралари юракларга муҳрланиб қолган. Ҳамид Олимжон шоир, таржимон, драматург, олим ва жамоат арбоби сифатиди кўп ўранилиши керак ва зарур бўлган улкан сиймодир.

Жиззах шаҳрида миллий адабиётимизнинг улкан намоёндалари — дилбар шоир, драматург Ҳамид Олимжон ва унинг умр йўлдоши, шоира Зулфия хийбони, шоир ва шоиранинг мемориал ёдгорлиги ҳамда уларнинг ижодига бағишланган музей барпо этилган. Шундоқина музейнинг ёнида Ҳамид Олимжон ва Зулфия хийбониди ижод мактаби фаолият юритмоқда. Мен ижодкор сифатиди давлатимиз раҳбарининг эзгу гоёси асосиди ташкил этилган ижод мактаблари ҳақида “Бунда бўл-бул китоб ўқийди” деган рисола ёздим. Мана бу сатрлар Ҳамид Олимжон ва Зулфиянинг ҳақиқий маънодаги ижод мактабларидан таҳсил олган қаламқаш сифатиди эҳтиромим ифодасидир.